

Delovni zvezki Urada RS za makroekonomske analize in razvoj
ISSN: 1318-1920

Izdajatelj:

Urad RS za makroekonomske analize in razvoj
Gregorčičeva 27, 1000 Ljubljana.

Tel: (+386) 1 478 10 12

Fax: (+386) 1 478 10 70

E-mail: publicistika.umar@gov.si

<http://www.gov.si/umar/public/dz.php>

Urednica zbirke: Eva ZVER

Prevod povzetka: Tina POTRATO

Lektoriranje: Vesna JEREB

Tehnična urednica, prelom: Ema Bertina KOPITAR

Distribucija: Katja FERFOLJA

Tisk: SOLOS, Ljubljana

Naslovnica: Sandi RADOVAN, Studio DVA

Naklada: 250

Ljubljana, 2005

Urednici: mag. Marijana Bednaš, dr. Alenka Kajzer

Pri pripravi narodnogospodarskih bilanc in besedila za Izhodišča za ciljni razvojni scenarij SRS so sodelovali: mag. Marijana Bednaš, Barbara Ferk, Marjan Hafner, dr. Alenka Kajzer, Jasna Kondža, Mojca Koprivnikar Šušteršič, Mateja Kovač, mag. Gorazd Kovačič, Saša Kovačič, Tomaž Kraigher, Janez Kušar, mag. Jože Markič, Jure Povšnar, dr. Janez Šušteršič, Branka Tavčar, Ana Tršelič Selan, mag. Boštjan Vasle, Ivanka Zakotnik, Eva Zver

Izhodišča za ciljni razvojni scenarij Strategije razvoja Slovenije

Delovni zvezek 12 / 2005

Izhodišča za ciljni razvojni scenarij SRS so bila pripravljena v juliju 2005, potem ko je vlada sprejela Strategijo razvoja Slovenije (23.6.2005). Projekcije so narejene na osnovi razpoložljivih podatkov SURS ter ocene učinkov optimalne implementacije ukrepov, predvidenih v SRS. Glede na čas njihove priprave, Izhodišča za ciljni razvojni scenarij SRS ne predstavljajo ocene učinkov ukrepov iz Okvira gospodarskih in socialnih reform za povečanje blaginje v Sloveniji, ki jih je vlada sprejela 3. novembra 2005.

Kazalo

Povzetek/Summary	7
1 Uvod	11
2 Gospodarska rast ob optimalni implementaciji ukrepov Strategije razvoja Slovenije	13
3 Prebivalstvo in delovna aktivnost	16
4 Investicije v znanje	19
5 Spremembe v gospodarski strukturi	22
6 Krepitev na znanju temelječe proizvodnje	23
6.1 Na znanju temelječe storitve	23
6.2 Krepitev visoko in srednje visoko tehnoloških panog v predelovalnih dejavnostih	28
7 Pospešena rast izvoza proizvodov in storitev z visoko dodano vrednostjo	30
8 Spremembe v strukturi domače potrošnje	31
9 Primerjava napovedi Pomladanskega poročila 2005 in Izhodišč za ciljni razvojni scenarij Strategije razvoja Slovenije	34
Priloga – Izhodišča za ciljni razvojni scenarij	37

Povzetek

Izhodišča za ciljni razvojni scenarij Strategije razvoja Slovenije kvantificirajo pot do zastavljenega cilja SRS, to je doseganje povprečne ekonomske razvitosti EU do leta 2013 (merjeno z BDP na prebivalca v pariteti kupne moči). Dohitevanje povprečne razvitosti EU do leta 2013 zahteva, da Slovenija v obdobju 2006–2013 v povprečju presega stopnjo rasti razvitejših članic EU za tri odstotne točke.

Obdobje od leta 2005 do leta 2013, ki ga pokrivajo izhodišča za ciljni razvojni scenarij SRS, lahko z vidika predvidenih ukrepov razdelimo na tri podobdobja z različnimi dinamikami gospodarske rasti. V prvem obdobju do leta 2007, ko bo potekalo izvajanje kratkoročnih ukrepov, predvidenih v strategiji, in bodo tudi makroekonomske politike zaradi izpolnjevanja maastrichtskih konvergenčnih kriterijev naravnane predvsem stabilizacijsko, je predvideno zmerno pospeševanje gospodarske rasti. Rast produktivnosti v tem obdobju še ne bi bistveno odstopala od rasti, dosežene v zadnjih desetih letih. Tudi v sami strukturi bruto domačega proizvoda (BDP) še ni bi prišlo do bistvenih sprememb. Preboj na višjo razvojno raven in preseganje 5 odstotne gospodarske rasti bi bil možen po letu 2007, ko bi kratkoročni ukrepi, predvideni v strategiji, že začeli dajati prve rezultate in bi vplivali na hitrejšo rast produktivnosti in konkurenčnosti gospodarstva, prav tako pa tudi na hitrejšo rast zaposlenosti. Obdobju pospešene gospodarske rasti, ki bi se zaključilo okrog leta 2011, bi sledilo obdobje relativne umiritve na ravni okrog 5 %. To bi z uresničevanjem ukrepov SRS predstavljalo novo raven potencialne rasti BDP, inflacija pa bi se približala evropskemu povprečju.

Ob pospešeni gospodarski rasti bi se močno pospešilo tudi zaposlovanje, tako da bi v obdobju 2007–2013 ponovno presegalo 1-odstotno letno rast. Takšna rast zaposlenosti, ki bi jo omogočil tudi bolj prožen trg dela, bi omogočila približevanje zastavljenim lizbonskih ciljem na področju zaposlovanja. Lizbonski cilj 70-odstotno stopnjo zaposlenosti prebivalstva v starosti 15–64 let bi lahko dosegli leta 2013, 50-odstotno stopnjo zaposlenosti prebivalstva v starosti 55–64 let pa šele leta 2016, kar bo doseženo ob ukrepih zaposlovalne politike za povečanje zaposlenosti starejših in podaljševanju delovne aktivnosti zaposlenih.

Strategija predvideva večji obseg investicij v znanje, zlasti hitro rast izdatkov za raziskave in razvoj, ter vlaganja v človeški kapital. Za doseganje ciljne vrednosti (3 % BDP za raziskave in razvoj v letu 2010) se bo morala rast teh izdatkov pospešiti. V obdobju 2002–2010 bi morala znašati okrog 13,7 % realno povprečno letno. Pomembno vlogo pri odgovoru na izzive tehnoloških in strukturnih sprememb in tudi na problem staranja prebivalstva imata izobraževanje in usposabljanje. Povprečno število let šolanja delovno aktivnih bi se povečalo z 11,8 v letu 2003 na 12,6 v letu 2013, diplomanti terciarnega izobraževanja pa bi se zaposlovali predvsem v zasebnem sektorju. Spodbude za vlaganja v ljudi za delodajalce bodo delovale v smeri povečanja vključenosti odraslih v izobraževanje in uveljavitve koncepta vseživljenjskega učenja, ki je potrebno tudi za dvig stopnje zaposlenosti starejših.

Scenariji ponudbene strani temeljijo na predpostavki, da bi bilo na področjih, kjer Slovenija še ne dosega razvitejših držav, z ukrepi SRS možno doseči hitrejšo približevanje ciljnim ravnam. To bi hkrati pomenilo prestrukturiranje gospodarstva v smeri močnejših storitvenih dejavnosti (povečanje deleža v strukturi dodane vrednosti na 67 % oziroma v strukturi BDP na 59 % do leta 2013), kjer bi se obseg na znanju temelječih storitev povečeval znatno hitreje od obsega ostalih storitev. Pri tem bi se delež dejavnosti izobraževanja v BDP, ki prav tako sodi med na znanju

temelječe storitve, do leta 2013 sicer znižal, predvsem zaradi upadanja generacij, vendar bi v sami strukturi prišlo do premika v korist krepitve deleža visokošolskega in drugega izobraževanja skladno s spodbujanjem terciarnega izobraževanja in vseživljenjskega učenja, kar predvideva SRS. Hkrati bi z optimalno implementacijo ukrepov v SRS tudi v slovenski predelovalni industriji spodbudili razvojni preboj v smeri uveljavitve visoko in srednje visoko tehnoloških panog. Te panoge bi se približale 50-odstotnemu deležu v skupni ustvarjeni dodani vrednosti dejavnosti. Skupni delež predelovalnih dejavnosti kot celote pa naj se v okviru proizvodne strukture BDP-ja ne bi povečeval.

Predpostavka izhodišč ciljnega razvojnega scenarija je, da povpraševanje ni omejitveni razvojni dejavnik. Na eni strani je pričakovana krepitev rasti izvoza oziroma tujega povpraševanja, ki ga bo v prihodnjih letih ob implementaciji ukrepov strategije dodatno spodbudil bolj konkurenčen izvoz proizvodov in storitev z višjo dodano vrednostjo. To pa bo tudi vplivalo na rast tržnih deležev na najpomembnejših izvoznih trgih. Na drugi strani se bo v obdobju do leta 2013 krepilo tudi domače povpraševanje, tako zasebno kot investicijsko, kjer bo prišlo do strukturnih premikov. Do pospeška rasti zasebne potrošnje bi prišlo v drugem scenarijskem podobdobju, torej po letu 2007, ko bi bili že vidni učinki prvih ukrepov strategije, ki bi tudi dvignili povprečno raven razpoložljivega dohodka prebivalstva. Pri investicijah v osnovna sredstva je pričakovana dinamika rasti nekoliko drugačna kot pri zasebni potrošnji: v povprečju naj bi bila rast relativno močnejša do leta 2007, nato pa bi se nekoliko umirila in ob koncu obdobja znižala na 4,5 %.

Ključne besede: gospodarska rast, proizvodna funkcija, na znanju temelječa proizvodnja, zaposlenost, struktura BDP, agregati potrošnje

Summary

The grounds for the target development scenario of Slovenia's Development Strategy (SDS) quantify the path leading to attainment of the SDS' main objective, i.e. catching up with the average EU level of economic development (measured by GDP per capita in PPP) by 2013. To achieve this objective, Slovenia should record growth rates three percentage points higher than the advanced EU member states between 2006 and 2013.

With regard to the planned measures, the period from 2005 to 2013 covered by the grounds for the SDS target development scenario can be further divided into three shorter periods with different anticipated dynamics of economic growth. In the first period (up to 2007), when the short-term measures set out in the Strategy are to be carried out and macroeconomic policies will be aimed primarily at stabilising the economy to ensure the fulfilment of the Maastricht convergence criteria, a moderate acceleration of economic growth is foreseen. In this period productivity growth would still not substantially exceed the growth achieved in the last ten years. Similarly, no significant changes would be observed in the structure of gross domestic product (GDP) in this time. The breakthrough to a higher development level with economic growth exceeding 5% is foreseeable after 2007, when the short-term measures planned in the Strategy are to yield their first results and accelerate the growth of productivity and the economy's competitiveness, as well as employment growth. The period of accelerated economic growth, ending around 2011, would be followed by a period of a relative slowdown in growth to a level of around 5%. Provided that the SDS measures are implemented, this level would represent the new potential GDP growth while inflation could dip closer to the European average.

The economy's accelerated growth would also strongly boost employment whose growth would thus rebound to over 1% in 2007-2013. This strong employment growth, additionally supported by a more flexible labour market, would enable Slovenia to approach the Lisbon goals in the area of employment. By carrying out employment policy measures aimed at increasing employment and lengthening the activity period of employees, the Lisbon objective – a 70% employment rate for the population aged 15-64 – could be achieved by 2013 while the target 50% employment rate for people aged 55-64 would not be attained earlier than in 2016.

The Strategy projects greater investment in knowledge, particularly a rapid increase in expenditure in research and development and investment in human capital. In order to achieve the target value (3% of GDP for R&D in 2010), this expenditure will have to grow faster. It would have to record a real annual growth rate of about 13.7% in 2003-2010. Education and training play an important role in addressing the challenges posed by technological and structural changes and ageing populations. The average number of schooling years of active people would rise from 11.8 in 2003 to 12.6 in 2013, and the graduates of tertiary education should be largely employed in the private sector. Incentives for employers to invest more in people will be aimed at improving the inclusion of adults in education and introducing lifelong learning, which is also necessary in order to raise the employment rates of the elderly.

The scenarios regarding the supply side are based on the assumption that in those areas where Slovenia is still lagging behind the advanced countries target levels could be achieved more rapidly by applying the SDS measures. At the same time,

this would require a restructuring of the economy in favour of stronger services (increasing the share of services in the structure of value added to 67% and in the structure of GDP to 59% by 2013), where the level of knowledge-based services would grow appreciably faster than the level of other services. Although the share of education, one of the knowledge-based services, relative to GDP would drop by 2013 mainly due to the declining size of generations, the GDP structure would record a shift in favour of higher and other education due to the promotion of tertiary education and lifelong learning set out in the SDS. Simultaneously, optimal implementation of the SDS measures could also stimulate a development breakthrough in Slovenian manufacturing enabling the advance of high-technology and medium-technology industries. These branches would thus increase their share in manufacturing's total value added to close to 50%. The overall manufacturing's share within the GDP production structure, however, is not projected to rise.

The target development scenario assumes that demand is not a limiting development factor. On one hand, we expect higher export growth and export demand due to implementation of the SDS measures further supported by more competitive exports of goods and services that generate higher value added. In turn, this will also impact on the growth of market shares in the main export markets. On the other hand, domestic demand will also be on the increase up until 2013 in both private and investment consumption where structural changes are expected. Private consumption is set to accelerate in the second scenario sub-period, i.e. after 2007, when the effects of the first Strategy measures, which would also push up the average level of households' disposable income, would already be felt. The expected dynamics of gross fixed capital formation are slightly different than those of private consumption: its growth is projected to be relatively stronger until 2007 and to decelerate slightly thereafter to total 4.5% at the end of the period.

Key words: economic growth, production function, knowledge-based production, employment, structure of GDP, consumption aggregates

1 Uvod

Strategija razvoja Slovenije (v nadaljevanju SRS), ki jo je Vlada RS sprejela 23. junija 2005, postavlja štiri strateške cilje razvoja Slovenije:

(i) Gospodarski razvojni cilj je v desetih letih preseči povprečno raven ekonomske razvitosti EU (merjeno z BDP na prebivalca v pariteti kupne moči) in povečati zaposlenost v skladu s cilji Lizbonske strategije.

(ii) Družbeni razvojni cilj je izboljšanje kakovosti življenja in blaginje vseh posameznic in posameznikov, merjene s kazalniki človekovega razvoja, socialnih tveganj in družbene povezanosti.

(iii) Medgeneracijski in sonaravni razvojni cilj je uveljavljanje načela trajnosti kot temeljnega kakovostnega merila na vseh področjih razvoja, vključno s ciljem trajnostnega obnavljanja prebivalstva.

(iv) Razvojni cilj Slovenije v mednarodnem okolju je, da bo s svojim razvojnim vzorcem, kulturno identiteto in angažiranim delovanjem v mednarodni skupnosti postala v svetu prepoznavna in ugledna država.

Izhodišča za ciljni razvojni scenarij SRS, ki jih predstavljamo v tej publikaciji, kvantificirajo pot do strateškega gospodarskega razvojnega cilja (i). Pri njihovi pripravi smo izhajali tako iz ocen sposobnosti za rast, ki temeljijo na analizi preteklih podatkov za Slovenijo, kot tudi iz zgledov nekaterih drugih držav, ki so v preteklosti dosegle podoben razvojni preboj. Na tej osnovi smo naredili ocene nacionalnih računov po proizvodni in izdatkovni strani za obdobje 2005–2013. Zastavljeni gospodarski razvojni cilj, ki pomeni dvig potencialne stopnje gospodarske rasti na raven okoli 5 % (s sedanjih 3,7 %), je zelo ambiciozen. Njegovo uresničenje pa je odvisno od številnih negotovosti ter od hitrosti in doslednosti uresničevanja SRS. Izhodišča za ciljni razvojni scenarij zato ne pomenijo napovedi gospodarskega razvoja, temveč ciljno stopnjo gospodarske rasti, ki bi jo lahko dosegli ob optimalni implementaciji v SRS začrtanih projekcij. Ciljna stopnja gospodarske rasti, predstavljena v scenariju, je zato na zgornji možni meji rasti slovenskega gospodarstva. Namen tega scenarija je predvsem kvantitativno pokazati, da je takšen cilj možno doseči z ukrepi, ki so predvideni v SRS. V skladu z usmeritvami SRS, po katerih se za javnofinančno načrtovanje uporablja konzervativne napovedi, je potrebno pri projekcijah za proračunski memorandum in druge dokumente, ki so vezani na javnofinančno politiko, upoštevati napovedi iz pomladanskega in jesenskega poročila UMAR, ki temeljijo na že implementiranih politikah.

Projekcije izhodišč ciljnega razvojnega scenarija so glede predpostavke razvoja prebivalstva usklajene s projekcijami prebivalstva Eurostata, glede ocene sposobnosti slovenskega gospodarstva za rast pa izhajajo iz analize agregatne proizvodne funkcije za Slovenijo (Jongen, 2004a in 2004b). V sami obrazložitvi, podprti z mednarodnimi primerjavami in izračuni projekcij nacionalnih računov, pa se glede na poudarke ukrepov SRS osredotočamo predvsem na naslednja področja: tempo predvidenega dohitevanja evropskega povprečja, projekcije prebivalstva in delovne aktivnosti, spremembe v izobrazbeni strukturi in možnosti za dvig stopnje zaposlenosti, vpliv povečanega obsega investicij v znanje na dinamiko gospodarske rasti, spremembe v gospodarski strukturi s poudarkom na krepitvi na znanju temelječe proizvodnje in internacionalizaciji proizvodnje ter spremembe v strukturi agregatne potrošnje.

Metodološki pristop za izdelavo projekcij možne gospodarske rasti temelji na analizi možnosti ponudbe s pomočjo ekonometrične analize agregatne proizvodne funkcije

*Namen projekcij
v Izhodiščih za
ciljni razvojni
scenarij SRS*

***Metodološki
pristop k izdelavi
projekcij***

Slovenije, torej analize učinkov proizvodnih dejavnikov. Pri dolgoročnejših projekcijah je analiza možnosti ponudbe zmeraj osnovni pristop. V prvem koraku izdelave projekcij smo na podatkih za tranzicijsko obdobje opredelili in testirali proizvodno funkcijo slovenskega gospodarstva, ki temelji na štirih proizvodnih dejavnikih: delu (zaposlenosti), človeškem kapitalu (izobrazbi), fizičnem kapitalu (osnovnih sredstvih) in tehničnem napredku (splošni faktorski produktivnosti). V naslednjem koraku je bila narejena osnovna projekcija gospodarske rasti, ki je izhajala iz predpostavke, da bo razvoj produkcijskih dejavnikov v prihodnje enak zgodovinskim trendom, ki ne upoštevajo možnih učinkov sprememb razvojne politike. Preverili smo tudi občutljivost osnovne projekcije na negotovost glede dejanskega učinka posameznih dejavnikov na rast. Pri tem gre predvsem za metodološka vprašanja kakovosti zgodovinskih podatkov oziroma njihovih ocen ter za vprašanje statistične zanesljivosti projekcij. V tretjem koraku pa smo analizirali odzivnost gospodarske rasti na spremembe v predvideni rasti tistih proizvodnih dejavnikov, na katere je možno v prihodnje vplivati s spremembami razvojne politike. Podrobnejša analiza proizvodne funkcije in možnosti za dvig potencialne gospodarske rasti v Sloveniji je objavljena v delovnih zvezkih UMAR (Jongen, 2004a, 2004b).

2 Gospodarska rast ob optimalni implementaciji ukrepov Strategije razvoja Slovenije

Agregatna proizvodna funkcija kaže, da so prispevki dela, človeškega in fizičnega kapitala v Sloveniji sedaj blizu povprečja EU, večja pa je vrzel v skupni faktorski produktivnosti, ki je podobna vrzeli med Slovenijo in EU pri kazalcu BDP na prebivalca po kupni moči (BDP na prebivalca po kupni moči je leta 2003 po podatkih Eurostata znašal 77 % povprečja EU)¹. Izračuni kažejo, da bi bilo z zaprtjem vrzeli v prispevkih dela, človeškega in fizičnega kapitala, to je z višjo stopnjo zaposlenosti, dvigom izobrazbene ravni in poglobljanjem kapitala, možno povečati stopnjo gospodarske rasti za slabo odstotno točko (Jongen, 2004b). Preostanek potrebnega povišanja potencialne gospodarske rasti, ki bi omogočila dohitevanje povprečne razvitosti EU do leta 2013, pa naj bi zagotovila hitrejša rast skupne faktorske produktivnosti. Med dejavniki, ki pospešujejo rast skupne faktorske produktivnosti, so zlasti pomembni spodbujanje inovativnosti in podjetništva, povečanje obsega vlaganj v naložbe v raziskave in tehnološki razvoj, podpora internacionalizaciji gospodarstva, povečanje izobraženosti prebivalstva, povečanje institucionalne konkurenčnosti in učinkovitosti države ter razvojno prestrukturiranje javnih financ. Vse to pa so tudi temeljne razvojne prioritete SRS, katerih uresničenje bo omogočilo želeni razvojni preboj.

Na osnovi analize agregatne proizvodne funkcije in identifikacije proizvodnih dejavnikov, ki bi omogočili pospešitev gospodarske rasti in višjo stopnjo zaposlenosti, smo naredili ocene nacionalnih računov po proizvodni in izdatkovni strani za obdobje 2005–2013. Te ocene upoštevajo optimalno implementacijo v SRS predvidenih ukrepov. Celotno obdobje, ki ga pokriva razvojni scenarij SRS, lahko z vidika predvidenih ukrepov razdelimo v tri podobdobja z različnimi dinamikami gospodarske rasti. V prvem obdobju do leta 2007, ko bo potekalo izvajanje kratkoročnih ukrepov, predvidenih v strategiji, in bodo tudi makroekonomske politike zaradi izpolnjevanja maastrichtskih konvergenčnih kriterijev naravnane predvsem stabilizacijsko, je predvideno zmerno pospeševanje gospodarske rasti. Rast produktivnosti v tem obdobju še ne bi bistveno odstopala od rasti, dosežene v zadnjih desetih letih. Tudi v sami strukturi BDP še ni bi prišlo do bistvenih sprememb. Preboj na višjo razvojno raven in preseganje 5–odstotne gospodarske rasti bi bil možen po letu 2007, ko bi kratkoročni ukrepi, predvideni v strategiji, že začeli dajati prve rezultate in bi vplivali na hitrejšo rast produktivnosti in konkurenčnosti gospodarstva, prav tako pa tudi na hitrejšo rast zaposlenosti. Obdobju pospešene gospodarske rasti, ki bi se zaključilo okrog leta 2011, bi sledilo obdobje relativne umiritve na ravni okrog 5 %. To bi z uresničevanjem ukrepov SRS predstavljalo novo raven potencialne rasti BDP, inflacija pa bi se približala evropskemu povprečju.

Razčlenitev rasti BDP na prebivalca po kupni moči pokaže, da pospešitev rasti po letu 2007 v primerjavi z obdobjem 2003–2006 izhaja iz višje stopnje rasti zaposlenosti in višje produktivnosti dela (glej tabelo 1).

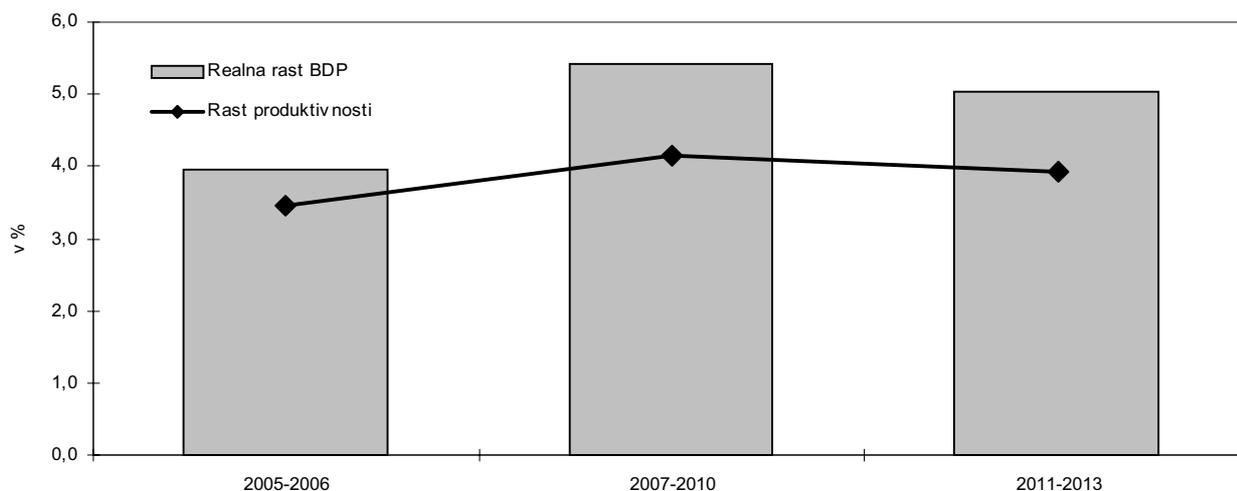
**Rezultati
analize
agregatne
proizvodne
funkcije**

**Celotno obdobje
2005–2013
lahko z vidika
predvidenih
ukrepov SRS
razdelimo v tri
podobdobja**

**Optimalna
implementacija
ukrepov SRS bo
omogočila dvig
potencialne
rasti BDP na
5 %**

¹ Analiza realne konvergence oziroma približevanja nivoju razvitosti razvitejših gospodarstev se srečuje s statističnim problemom, saj za zdaj ni kazalca, ki bi istočasno popolnoma ustrezal mednarodnim in obenem tudi medčasovnim primerjavam. Problem se kaže v tem, da izračun realnih stopenj rasti BDP (in BDP na prebivalca) iz časovnih serij BDP po kupni moči, ki je primeren kazalec za mednarodne primerjave, ne pripelje do istih rezultatov, kot jih kaže direktni izračun stopenj realne rasti bruto domačega proizvoda z deflacioniranjem nominalnih kazalcev. Vendar tako primerjave Eurostata kot tudi rezultati posebne statistične študije, ki je bila narejena za pripravo te projekcije, kažejo, da kljub številnim razlogom za te diskrepance lahko za Slovenijo kot državo, ki nima izrazitih posebnosti v gospodarski strukturi, te razloge zanemarimo. Doseganje nivoja razvitosti razvitejših držav je v našem primeru skoraj v celoti odvisno le od razlik v realnih stopnjah gospodarske rasti. Podrobneje gl. Lea Bregar, Zdenka Repotočnik in Mojca Bavdaž Kveder: *Mednarodne in časovne primerjave bruto domačega proizvoda v paritetah kupne moči*. Ekspertiza za pripravo SRS, Ljubljana, maj 2004.

Slika 1: Gospodarska rast in rast produktivnosti v obdobjih 2005–2006, 2007–2010, 2011–2013, povprečja, v %

Vir: projekcije UMAR.

Tabela 1: Razčlenitev indikatorja BDP na prebivalca po kupni moči in njegove rasti na komponente, povprečne stopnje rasti, v %

	BDP v SKM* na prebivalca	BDP v SKM* na zaposlenega	Zaposlenost
	1=2*3	2	3
2003–2006	4,2	3,8	0,4
2007–2010	5,3	4,1	1,2
2011–2013	5,0	3,9	1,1

Vir: Eurostat, New Cronos, projekcije UMAR.

Opomba: *SKM - standard kupne moči.

Na gibanje cen bo vplival tudi tempo izvajanja strukturnih reform

Koordinirano delovanje makroekonomskih politik bo omogočilo zniževanje rasti cen v letih 2005 in 2006 in izpolnitev maastrichtskega inflacijskega kriterija sredi leta 2006 ter prevzem evra leta 2007. Nadaljnje gibanje inflacije po vstopu v EMU pa bo odvisno od hitrosti realne konvergence ter izvajanja strukturnih reform. Pričakovana hitrejša rast cen kot v povprečju EU bo delno tudi odraz konvergence nivoja cen. Skupna raven cen je v letu 2004 v Sloveniji dosegla okrog 63 % ravni cen v EU oziroma približno 66 % ravni cen v EMU (Program vstopa v ERM II in prevzema evra, 2003). Dohitevanje razvitejših držav EU bo preko za to potrebnega ohranjanja razlik v produktivnosti še naprej povzročalo tudi razlike v spremembah cen v menjalnih in nemenjalnih sektorjih in s tem preko Balassa–Samuelsonovega učinka povzročalo višjo rast cen v Sloveniji kot pri naših večjih trgovinskih partnericah. Na nadaljnje vzdržno znižanje inflacije bo tako vplivalo predvsem dokončanje strukturnih reform, predvidenih v SRS. Največji vpliv na gibanje cen bodo imele reforme, povezane z liberalizacijo in deregulacijo trgov, kjer zdaj še ni vzpostavljena zadostna stopnja konkurence. Ta proces bo hkrati zmanjšal delež cen, ki so pod različnimi oblikami regulacije (v letu 2005 ta znaša 16,7 % vseh proizvodov in storitev, zajetih v indeksu cen življenjskih potrebščin). K manjšim pritiskom na rast cen pa bo prispevalo tudi povečevanje prožnosti trga delovne sile, ki bo privedlo do večje stroškovne učinkovitosti ponudnikov.

Tabela 2: Osnovni makroekonomski kazalci za obdobje 2005–2013

	Realna rast, v %		
	2005–2006	2007–2010	2011–2013
Bruto domači proizvod	3,9	5,4	5,0
Dodana vrednost	4,0	5,5	5,1
v tem:			
- na znanju temelječa proizvodnja	6,3	8,8	7,6
- ostalo	2,5	3,1	2,9
Izvoz proizvodov in storitev	7,7	9,4	8,5
Uvoz proizvodov in storitev	6,6	8,8	7,7
Zasebna potrošnja	3,2	4,9	4,7
Državna potrošnja	2,5	3,4	3,3
Investicije v osnovna sredstva	5,8	5,9	4,8
Zaposlenost po SNA, rast v %	0,5	1,2	1,0
Stopnja brezposelnosti po ILO, v %	6,1	4,7	3,4
Produktivnost, rast v %	3,4	4,2	3,9

Vir: projekcije UMAR.

*Razlike med
projekcijami
prebivalstva
Eurostat in
UMAR*

3 Prebivalstvo in delovna aktivnost

V izhodiščih za ciljni razvojni scenarij SRS se za prebivalstvo v obdobju do leta 2013 uporablja projekcija prebivalstva, ki jo je za Slovenijo do leta 2050 pripravil Eurostat. Eurostat je pripravil projekcije prebivalstva za obdobje do leta 2050 za vse članice EU, za Slovenijo jo je na svoji spletni strani objavil tudi SURS². Eurostatove projekcije se bodo v EU uporabljale predvsem za med članicami medsebojno primerljive ocene javnofinančne vzdržnosti učinkov staranja prebivalstva in vplivov demografskih sprememb na izdatke za pokojnine, zdravstveno varstvo, dolgotrajno oskrbo in izobraževanje. Za potrebe priprave scenarija, ki naj bi izhajal iz ocene stanja in vizija razvoja Slovenije, in za testiranje učinkov različnih predpostavk, pa je bila še pred objavo Eurostatove projekcije uporabljena projekcija prebivalstva Slovenije, ki je bila razvita na UMAR (Kraigher, 2005).

Obe projekciji prebivalstva izhajata iz predpostavke nadaljnjega upočasnjevanja umrljivosti in nekoliko višje rodnosti, zmanjševanje domačega delovno sposobnega prebivalstva pa naj bi nekoliko ublažil povečan selitveni prirast, ki bi se po sprostitvi trga dela v EU po letu 2010 nekoliko zmanjšal. Razlike med projekcijama so v tem, da Eurostat predpostavlja nekoliko nižji razvoj rodnosti in pričakovanega trajanja življenja žensk, a precej višji selitveni prirast in nekoliko višje pričakovano trajanje življenja moških. V obdobju do leta 2013 te razlike med obema projekcijama še ne vplivajo na projekcije nacionalnih računov v izhodiščih za ciljni razvojni scenarij SRS. Problemi, ki jih povzročata staranje prebivalstva, se v obdobju do leta 2013 še ne izrazijo v akutni obliki, po letu 2020 pa se vsi kazalci demografske odvisnosti (demographic dependency) in kazalci fiskalne vzdržnosti bistveno poslabšajo. Zato je že v obdobju, ki ga obravnava SRS, treba te prognoze upoštevati pri načrtovanju ukrepov in razmerij.

Pri projekciji rodnosti je upoštevana predpostavka, da se bo nadaljeval trend zviševanje rodnosti žensk v starosti 27 let in več ter upadanje rodnosti žensk, mlajših od 27 let. S tem bi se stopnja celotne rodnosti do leta 2013 povečala na okrog 1,34 (s tendenco povečanja do 1,5 do leta 2030). Pričakovano trajanje življenja bi se do leta 2013 lahko pri moških podaljšalo na 74,6 leta, pri ženskah pa na 81,7 leta. Podaljševanje pričakovanega trajanja življenja je splošen trend v evropskih državah in se zadnja leta odvija hitreje od pričakovanj.

Ob predpostavki povečane rodnosti, neto migracij in povečanega pričakovanega trajanja življenja bi začelo prebivalstvo Slovenije že v letu 2005 ponovno naraščati in bi se do leta 2013 povečalo za 21.800 (za 1,1 %). Kljub temu pa bi se starostna

Tabela 3: Osnovne predpostavke demografske projekcije

	2000	2004	2013
Pričakovano trajanje življenja (leta)			
- moški	71,9	72,6	74,6
- ženske	79,1	80,2	81,7
Koeficient rodnosti	1,26	1,25	1,34
Selitveni prirast (število)	2.615	6.142	3.542
Selitveni prirast (v % od števila prebivalcev)	0,13	0,31	0,18

Vir: projekcije Eurostat.

² http://www.stat.si/pxweb/Database/Dem_soc/05_prebivalstvo/07_05197_projekcije/07_05197_projekcije.asp

Tabela 4: Starostna struktura prebivalstva

	2000	2004	2013
Število prebivalcev (v 000) 30.6.	1.990,3	1.997,0	2.018,8
<i>Starostna struktura prebivalstva v %</i>			
Prebivalstvo 0–14 let	15,9	14,5	13,4
Prebivalstvo 15–64 let	70,1	70,4	69,4
Prebivalstvo 65 in več let	14,0	15,2	17,2

Vir: projekcije Eurostat.

sestava še naprej slabšala. Delež starejših od 65 let se bo povečeval, delež otrok pa zmanjševal. Tudi delovno sposobno prebivalstvo (v starosti 15–64 let) bo začelo upadati že v začetku naslednjega desetletja in bi se do leta 2013 znižalo za 0,4 % v primerjavi z letom 2004 (na 1,400.000).

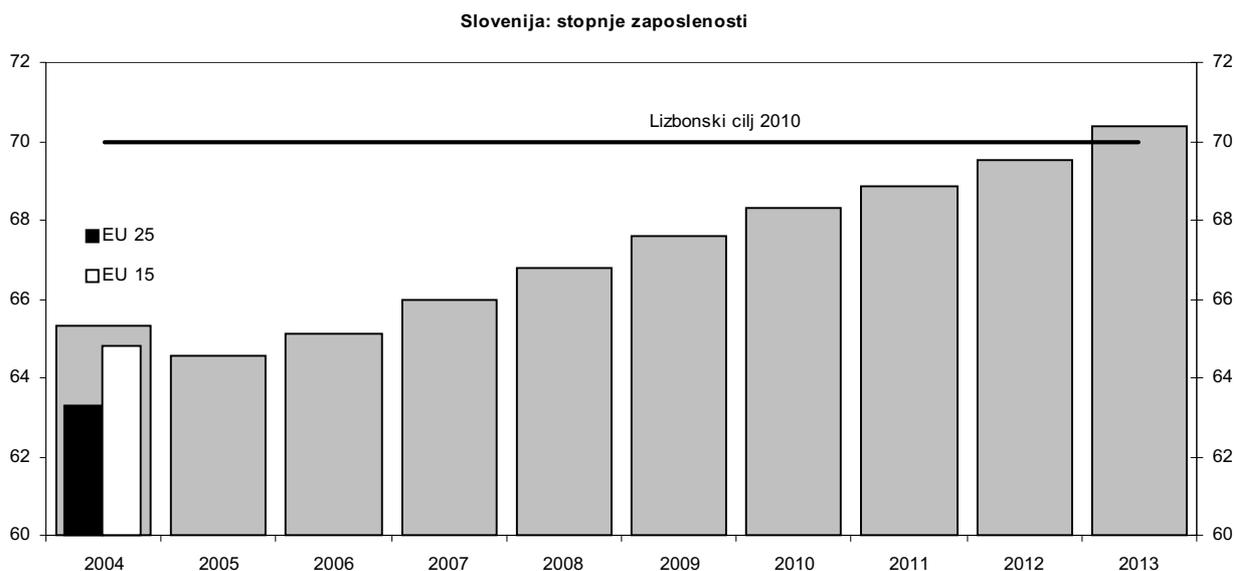
Ob pospešeni gospodarski rasti bi se močno pospešilo tudi zaposlovanje, tako da bi v obdobju 2007–2013 ponovno presegalo 1–odstotno letno rast³. Takšna rast zaposlenosti, ki bi jo omogočil tudi bolj prožen trg dela, bi omogočila približevanje zastavljenim lizbonskim ciljem na področju zaposlovanja. Lizbonski cilj, doseči 70–odstotno stopnjo zaposlenosti prebivalstva v starosti 15–64 let bi lahko dosegli leta 2013, 50–odstotno stopnjo zaposlenosti prebivalstva v starosti 55–64 let pa šele leta 2016, kar bo doseženo ob ukrepih zaposlovalne politike za povečanje zaposlenosti starejših in podaljševanju delovne aktivnosti zaposlenih, ki jo spodbuja tudi že sprejeta pokojninska reforma.

Povečanje stopnje zaposlenosti bo Slovenija dosegla z zmanjševanjem stopnje brezposelnosti in povečevanjem stopnje delovne aktivnosti starejših (50–64 let), predvsem starostne skupine 55–64 let. Stopnja brezposelnosti bi se proti koncu obdobja približala 3 %.

Nadaljnje spremembe v starostni sestavi prebivalstva

Pospešena rast zaposlenosti bo omogočila približevanje lizbonskim ciljem

Slika 2: Stopnje zaposlenosti v Sloveniji v obdobju 2004–2013 in primerjava z EU 15 in EU 25 za leto 2004

Vir: Eurostat, projekcije UMAR.

³ Delovna aktivnost je merjena z anketo o delovni sili, ki vsaj deloma zajame tudi neformalno delo.

Tabela 5: Osnovni kazalci trga dela

	2000	2004	2013
Stopnja zaposlenosti (prebivalstvo 15–64 let) - skupaj	62,9	65,3	70,4
- moški	67,2	69,9	71,3
- ženske	58,5	60,5	69,4
Stopnja zaposlenosti starejših (55–64 let)	22,5	29,0	43,5
Stopnja brezposelnosti (ILO)	7,0	6,3	3,3
Stopnja brezposelnosti mladih	16,8	16,3	8,8

Vir: SURS, projekcije UMAR.

4 Investicije v znanje

Strategija predvideva večji obseg investicij v znanje, zlasti hitro rast izdatkov za raziskave in razvoj, ter vlaganja v človeški kapital, kar bo omogočilo prestrukturiranje predelovalnih dejavnosti in krepitev na znanju temelječih storitvenih dejavnosti.

Rast izdatkov za raziskave in razvoj je v obdobju 1998–2002 znašala realno 6,5 % povprečno letno⁴, za doseganje ciljne vrednosti 3 % BDP za raziskave in razvoj v letu 2010 pa se bo morala rast teh izdatkov pospešiti in bi v obdobju 2003–2010 morala znašati 13,7 % realno povprečno letno⁵. Pomembno vlogo pri odgovoru na izzive tehnoloških in strukturnih sprememb in tudi na problem staranja prebivalstva

Po deležu investicij v znanje v BDP Slovenija še zaostaja za večino članic EU

Tabela 6: Investicije v znanje v letu 2000, delež v BDP, v %

	Izdatki za RR ⁵	Programska oprema	Terciarno izobraževanje ⁶	Investicije v znanje
	1	2	3	4=1+2+3
OECD (1999) ²	2,3	1,3	1,3	4,8
ZDA ¹	2,7	1,8	2,3	6,8
Japonska ¹	3,0	1,1	0,6	4,7
EU ⁴	1,9	1,4	0,7	4,0
SLOVENIJA (2001)	1,6	0,4	1,1 ⁷	3,1
Grčija (1999)	0,7	0,3	0,7	1,6
Poljska	0,7	0,7	0,5	1,9
Portugalska	0,8	0,6	0,8	2,2
Italija	1,1	0,7	0,5	2,3
Slovaška(1999)	0,7	1,0	0,7	2,3
Španija	0,9	0,6	0,9	2,5
Madžarska	0,8	1,4	0,9	3,1
Irska	1,1	0,7	1,2	3,1
Češka	1,3	1,6	0,7	3,7
Norveška	1,5	1,4	0,8	3,8
Avstrija	1,8	1,3	0,8	3,8
Velika Britanija	1,8	1,8	0,6	4,3
Belgija (1999) ³	2,0	1,6	0,8	4,3
Francija	2,2	1,7	0,7	4,6
Nizozemska	1,9	2,2	0,7	4,8
Nemčija	2,5	1,6	0,6	4,8
Danska	2,2	1,7	1,1	5,0
Švica	2,6	1,9	0,6	5,2
Finska	3,4	1,7	1,1	6,2
Švedska	3,9	2,4	0,8	7,2

Vir: OECD, National Accounts, Economic Outlook; MSTI and Education databases; International Data Corporation, June 2003. SURS Statistični letopis 2004, Statistične informacije št. 149/2005, Raziskava SURS: Raziskovalno razvojna dejavnost (R-RD).

Opombe: ¹Podatki ZDA, Kanade in Japonske za terciarno izobraževanje vključujejo tudi post-sekundarnoizobraževanje, ki ne spada v k terciarnemu izobraževanju; ²Podatki za OECD ne vključujejo podatkov Madžarske, Poljske in Slovaške; ³Podatki Belgije za terciarno izobraževanje vključujejo le javne izdatke; ⁴Podatki za EU ne vključujejo podatkov Belgije, Danske in Grčije; ⁵Za izdatke za RR v % BDP so na razpolago tudi že novejši podatki za: Japonsko (2002) 3,12, Poljsko (2003) 0,59, Italijo (2002) 1,16, Slovaško (2003) 0,57, Španijo (2003) 1,11, Madžarsko (2003) 0,97, Češko (2003) 1,35, Avstrijo (2003) 2,19, Veliko Britanijo (2002) 1,87, Francijo (2003) 2,19, Nizozemsko (2001) 1,89, Švico (2000) 2,64, Švedsko (2001) 4,27; ocene za Slovenijo (2003) 1,53, Grčijo (2001) 0,64, Nemčijo (2003) 2,50; začasni podatki za OECD (2000) 2,24, ZDA (2003) 2,76, Portugalsko (2003) 0,79, Irsko (2003) 1,12, Norveško (2001) 1,46, Belgijo (2003) 2,33, Dansko (2003) 2,60, Finsko (2003) 3,51. Ker še ni na razpolago drugih novejših komponent za vse države, je v tabeli zaradi primerljivosti navedeno leto 2000. ⁶Da bi se izognili večkratnemu zajemanju istovrstnih izdatkov, je iz podatkov za terciarno izobraževanje izločena raziskovalno razvojna komponenta (ki je že zajeta v izdatkih za RR). ⁷Ocena deleža izdatkov za terciarno izobraževanje brez izdatkov za RR v terciarnem izobraževanju za Slovenijo v letu 2003 je 1,2 % BDP.

⁴ Pri tem je povprečna letna rast izdatkov iz državnih proračunskih sredstev v navedenem obdobju znašala 5,7 %.

⁵ Da bi država cilj SRS (javni izdatki za RR v višini 1 % BDP) dosegla do leta 2010, bi morala povprečna letna rast izdatkov iz državnih proračunskih sredstev v obdobju 2003–2010 znašati 12,6 %.

Tabela 7: Izobrazbena struktura delovno aktivnega prebivalstva leta 2003 in 2013

	2003			2013		
	Vsi delovno aktivni	od tega:		Vsi delovno aktivni	od tega:	
		zasebni sektor	javni sektor		zasebni sektor	javni sektor
Izobrazbena sestava (v %):	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
- s podiplomsko izobrazbo	1,3	0,7	4,1	6,0	5,7	7,0
- s končano visoko izobrazbo	11,7	8,0	28,0	17,8	11,9	38,2
- s končano višjo izobrazbo	6,6	4,5	15,4	8,8	8,6	9,8
S terciarno izobrazbo (v %):	19,6	13,2	47,5	32,6	26,2	55,0
- s končano strok.ali splošno sr. šolo	33,9	33,7	34,9	33,8	34,3	32,2
- s končano srednjo poklicno izobrazbo	26,7	30,6	9,6	20,2	23,6	8,3
- s končano nižjo poklicno izobrazbo	2,4	2,7	1,1	1,8	2,2	0,5
- s končano osnovno šolo	15,5	17,5	6,9	11,0	13,1	4,0
- brez končane osnovne šole	1,9	2,3	0,0	0,5	0,6	0,0
Število let šolanja	11,7	11,3	12,9	12,6	12,2	13,7

Vir: SURS, projekcije UMAR.

**Predvidena
višja rast
izdatkov za RR
in vlaganja v
človeški kapital**

imata izobraževanje in usposabljanje, saj nam lahko le vseživljenjsko učenje omogoča večjo fleksibilnost na trgu dela in dolgo delovno aktivnost. Spodbude za vlaganja v ljudi za delodajalce, oblikovanje študijskih krožkov, 5 novih središč vseživljenjskega učenja ter uvedba subvencij za izobraževanje odraslih bodo delovale v smeri povečanja vključenosti odraslih v izobraževanje in uveljavitve koncepta vseživljenjskega učenja, ki je potrebno tudi za dvig stopnje zaposlenosti starejših. Delež odraslih (25–64 let) vključenih v osnovne in srednje šole, se bo povečal z 2,6 % v letu 2004 na okrog 3,5 % leta 2013, število odraslih, ki so končali osnovno in srednje šole, pa se bo v obdobju 2005–2013 podvojilo.

Podatki o izobrazbeni strukturi zaposlenih po dejavnostih kažejo na precejšnjo razliko v deležu zaposlenih s terciarno izobrazbo med javnim in zasebnim sektorjem. S terciarno izobrazbo je bilo leta 2003 v zasebnem sektorju 13,2 % delovno aktivnih, medtem ko je bil ta delež v javnem sektorju skoraj štirikrat večji, to je 47,5 %.

Povečanje obsega srednje in visoko zahtevne tehnološke proizvodnje ter storitvenih dejavnosti bo v prihodnje terjalo spremembe v izobrazbeni strukturi oziroma povečanje deleža visoko usposobljenih strokovnjakov v zasebnem sektorju. Predvidevamo, da se bo delež zaposlenih s terciarno izobrazbo v zasebnem sektorju v obdobju 2003–2013 podvojil. Večje zaposlovanje bolj izobraženih v zasebnem sektorju se bo odrazilo tudi v hitrejši rasti povprečne bruto plače na zaposlenega v tem sektorju. Ker je donosnost izobraževanja⁶, predvsem terciarnega v Sloveniji zelo visoka in višja kot v drugih državah, ocenjujemo, da bi učinek večjega zaposlovanja terciarno izobraženih v zasebnem sektorju lahko prinesel za okoli 1 odstotno točko hitrejšo rast povprečne bruto plače na zaposlenega v zasebnem sektorju v primerjavi z javnim sektorjem.

Kljub temu pa bo rast realne bruto plače na zaposlenega v zasebnem sektorju sledila trendu splošne produktivnosti dela, zaradi počasnejše rasti plač v javnem sektorju pa bo rast povprečne bruto plače v Sloveniji tudi v obdobju 2005–2013 zaostajala za rastjo produktivnosti dela.

**Krepitev deleža
zaposlenih s
terciarno
izobrazbo v
zasebnem
sektorju**

⁶ Donosnost izobraževanja se običajno meri kot vpliv izobrazbe na višino plače.

Tabela 8: Povprečna letna rast produktivnosti dela in povprečne realne bruto plače v obdobju 2007–2013, v %

	Povprečna letna rast 2007–2013
Produktivnost (BDP/zaposlenega)	4,0
Povprečna realna bruto plača na zaposlenega skupaj	3,8
- zasebni sektor	4,0
- javni sektor	3,0

Vir: projekcije UMAR.

Ob skoraj že 100-odstotni vpisanosti mladine v srednje šole se bo število srednješolcev v bodoče zaradi demografskih razlogov (manjše generacije) zmanjševalo (od sedanjih 100 tisoč na 77,7 tisoč leta 2013). Še naprej se bo povečevalo število študentov (na okrog 124 tisoč) in diplomantov. Do večjega števila študentov bo v veliki meri prišlo tudi zaradi večjega vpisa na višje strokovne šole, močno pa se bo povečal tudi delež diplomantov na podiplomskem študiju. Leta 2013 naj bi tako že skoraj 50 % generacije, ki bo zapustila redno šolanje, imelo visoko izobrazbo (sedaj okrog 34 %).

Povprečno število let šolanja delovno aktivnih bi se povečalo z 11,8 v letu 2003 na 12,6 v letu 2013, diplomanti terciarnega izobraževanja pa bi se zaposlovali predvsem v zasebnem sektorju. Empirične študije za druge države kažejo, da povečanje povprečnega števila let šolanja za 1 leto poveča agregatno produktivnost za 0,45 odstotne točke letno, dolgoročno pa za 13 % (Denis et al, 2004). Ocene za OECD države za obdobje 1960–1990 pa kažejo, da ima eno dodatno leto šolanja prebivalstva na gospodarsko rast takojšen pozitiven vpliv za okoli 5 % in na dolgi rok za okoli 2,5 % (European Commission, 2003). Izobraženost prebivalstva je ključna za konkurenčnost gospodarstva. Kvaliteta človeškega kapitala namreč v veliki meri določa tako konkurenčnost visoko tehnoloških dejavnosti kot tudi obseg neposrednih tujih investicij. Nicoletti in drugi (2003) so npr. izračunali, da povečanje povprečnega števila let šolanja prebivalstva za eno leto povečuje stanje vhodnih neposrednih tujih investicij za 1,9 %. Ker podatki o izdatkih za izobraževanje kažejo, da so le-ti v Sloveniji relativno visoki, bodo spremembe v izobraževalnem sistemu usmerjene predvsem v večjo učinkovitost vlaganj in kvaliteto procesa izobraževanja na vseh ravneh.

Višje povprečno število let šolanja ob koncu scenarijskega obdobja

**Krepitev deleža
storitvenih
dejavnosti v
bruto dodani
vrednosti**

5 Spremembe v gospodarski strukturi

Pri izdelavi scenarijev ponudbene strani smo predpostavili, da bi na področjih, kjer še ne dosegamo razvitejših držav, z ukrepi SRS dosegli hitreje približevanje ciljnim ravnam. To bi hkrati pomenilo prestrukturiranje gospodarstva v smeri močnejših storitvenih dejavnosti (povečanje deleža v strukturi dodane vrednosti na 67 % oziroma v strukturi BDP na 59 % do leta 2013), kjer bi se obseg na znanju temelječih storitev povečeval znatno hitreje od obsega ostalih storitev. Pri tem bi se delež dejavnosti izobraževanja v BDP, ki prav tako sodi med na znanju temelječe storitve, do leta 2013 sicer znižal, predvsem zaradi upadanja generacij. V sami strukturi pa bi prišlo do premika v korist krepitve deleža visokošolskega in drugega izobraževanja, skladno s spodbujanjem terciarnega izobraževanja in vseživljenjskega učenja, kar predvideva SRS. Hkrati bi z optimalno implementacijo ukrepov v SRS tudi v slovenski predelovalni industriji spodbudili razvojni preboj v smeri uveljavitve visoko in srednje visoko tehnoloških panog. S tem bi znotraj predelovalnih dejavnosti prišlo do prestrukturiranja, njihov skupni delež v BDP pa se v celotnem obdobju ne bi povečeval oziroma bi proti koncu obdobja rahlo upadel.

Rast osnovnih dejavnosti bi bila v obdobju, ki ga pokriva razvojni scenarij, relativno počasnejša, njihov delež v BDP pa bi se postopno zniževal (kmetijstvo, ribištvo, rudarstvo, energetika) oziroma ohranjal na nespremenjeni ravni (gradbeništvo). Podobno velja tudi za del tržnih storitev, ki se ne uvrščajo med na znanju temelječe (trgovina, del dejavnosti promet, skladiščenje in zveze) in del javnih storitev (javna uprava). Delež gostinstva, ki se po metodologiji OECD ne uvršča med na znanju temelječe storitve, pa se bo okrepil skladno z usmeritvami SRS na področju turizma, saj so za prihodnja leta predvidena nova vlaganja, povezana tudi s sofinanciranjem iz evropskih strukturnih skladov. Njihova realizacija bi pomenila izboljšanje kakovosti turistične ponudbe v Sloveniji, s čimer bi se povečala zasedenost kapacitet in potrošnja gostov.

Tabela 9: **Struktura BDP v letih 2005 in 2013 - deleži v BDP po dejavnostih (v %)**

	2005	2013
A. Kmetijstvo, gozdarstvo, lov	2,3	1,8
B. Ribištvo	0,0	0,0
C. Rudarstvo	0,4	0,2
D. Predelovalne dejavnosti	23,5	22,9
E. Oskrba z električno energijo, plinom, vodo	2,6	2,0
F. Gradbeništvo	5,0	5,1
G. Trgovina in popravila motornih vozil	10,5	10,4
H. Gostinstvo	2,0	2,2
I. Promet, skladiščenje in zveze	6,4	7,3
J. Finančno posredništvo	4,5	5,6
K. Nepremičnine, najem in poslovne storitve	14,2	15,5
L. Javna uprava, obramba, soc. zavarovanje	5,8	4,9
M. Izobraževanje	4,9	4,6
N. Zdravstvo in socialno varstvo	4,5	4,9
O. Druge skupne in osebne storitve	3,0	3,2

Vir: projekcije UMAR.

6 Krepitev na znanju temelječe proizvodnje

Večje vlaganje v znanje kot enega izmed dejavnikov povečevanja skupne faktorske produktivnosti bo omogočilo krepitev relativnega prispevka na znanju temelječe proizvodnje h gospodarski rasti skozi pospešene rasti njihove dodane vrednosti v obdobju po letu 2007 (glej tabelo 10).

Višji relativni prispevek na znanju temelječe proizvodnje h gospodarski rasti

Tabela 10: Na znanju temelječa proizvodnja* – realna rast dodane vrednosti, povprečje, v %

	1995–2000	2001–2006	2007–2013
NA ZNANJU TEMELJEČA PROIZVODNJA (1+2)	5,6	6,1	8,3
1. NA ZNANJU TEMELJEČE STORITVE (1a+M+N)	4,2	5,6	7,6
1a. NA ZNANJU TEMELJEČE TRŽNE STORITVE (J+ del I +del K)	5,1	7,2	9,0
J. Finančno posredništvo	4,9	7,0	7,8
del I. Poštne in telekomunikacijske storitve	7,0	8,1	10,8
del K. Poslovne storitve (brez dejavnosti poslovanja z nepremičninami)	4,8	7,0	9,1
M. Izobraževanje	3,7	2,5	3,7
N. Zdravstvo in socialno varstvo	2,2	4,1	5,9
2. VISOKA IN SREDNJE VISOKA TEHNOLOGIJA (del D)	8,9	7,4	9,9
storitve skupaj	3,7	3,9	5,4
ostale storitve** (G + H + L + del I + del K+ O +P)	3,2	2,6	3,4
BRUTO DOMAČI PROIZVOD	4,3	3,6	5,3

Vir: SURS, projekcije UMAR.

Opombe: *Metodologija merjenja na znanju temelječe proizvodnje izhaja iz klasifikacije predelovalnih dejavnosti glede na tehnološko intenzivnost in definicije na znanju temelječih storitev (OECD Science, Technology and Industry Scoreboard 2003)⁷. **storitve, ki se ne uvrščajo med na znanju temelječe storitve

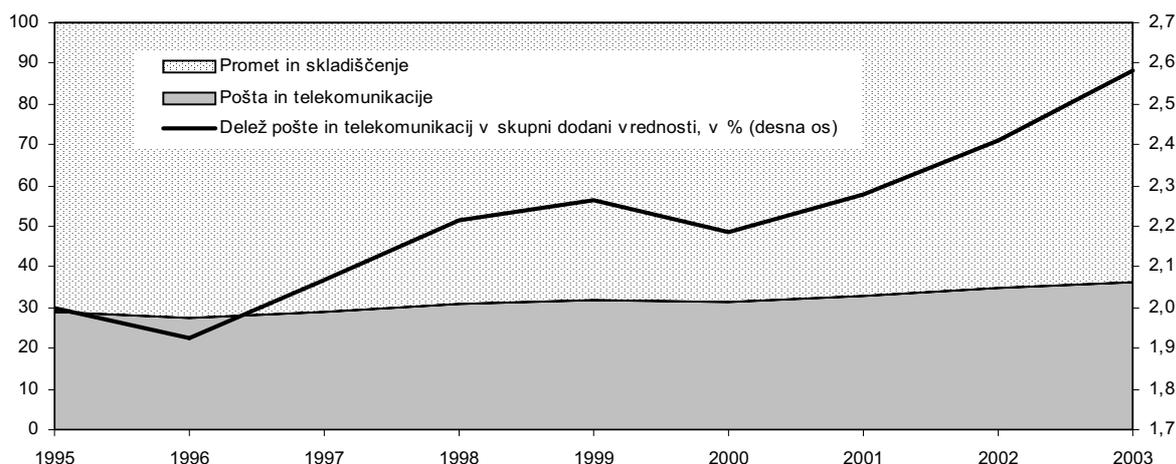
6.1 Na znanju temelječe storitve

Na ponudbeni strani bo preskok zahteval prestrukturiranje gospodarstva v smeri močnejših storitvenih dejavnosti (povečanje deleža v strukturi dodane vrednosti na 67 % do leta 2013), kjer se bo obseg na znanju temelječih storitev povečeval znatno hitreje od obsega ostalih storitev. V okviru tržnih storitev, ki temeljijo na znanju, bodo najhitreje naraščale poštne in telekomunikacijske, finančne in poslovne storitve.

Del dejavnosti prometa, skladiščenja in zvez (I) sestavljajo poštne in telekomunikacijske storitve, ki se uvrščajo med na znanju temelječe visoko tehnološke storitve. Že v preteklem desetletnem obdobju se je poštna in telekomunikacijska dejavnost krepila relativno hitreje od preostalega dela dejavnosti I (glej sliko 3). Po oceni UMAR je

⁷ Klasifikacija predelovalnih dejavnosti glede na tehnološko intenzivnost (visoka, srednje visoka, srednje nizka, nizka tehnologija) izhaja iz rangiranja posameznih predelovalnih dejavnosti (oddelkov po NACE Rev.1) glede na povprečno skupno intenzivnost izdatkov za RR v predelovalnih dejavnostih v 12 državah OECD v obdobju 1991–1999 (vključeni so podatki za: ZDA, Kanada, Japonska, Danska, Finska, Francija, Nemčija, Irska, Italija, Španija, Švedska, Velika Britanija). Metodologija uporablja dva indikatorja tehnološke intenzivnosti: izdatki za RR glede na dodano vrednost, izdatki za RR glede na vrednost proizvodnje. Dejavnosti, ki se razvrščajo v višje kategorije imajo višjo povprečno vrednost obeh indikatorjev kot dejavnosti razvrščene v nižje kategorije. Visoke in srednje visoke tehnološke panoge po navedeni klasifikaciji vključujejo naslednje oddelke SKD: 24 Pro. kemikalij, kemičnih izd., umetnih vl., 29 Pro. strojev in naprav, 30 Pro. pisarniških strojev, računalnikov, 31 Pro. el. strojev, aparatov, 32 Pro. RTV, komunikacijskih aparatov, opreme, 33 Pro. medicin., finomehan., optičnih instr., 34 Pro. mot. vozil, prikolic, polprikolic, 35 Pro. dr. vozil, plovil (brez gradnje in popravil ladij, čolnov). Definicija na znanju temelječih storitev izhaja iz rezultatov predhodno opravljene analize uporabnikov opredmetenih tehnologij (na podlagi input-output tabel), zadnjih razpoložljivih podatkov o izdatkih za RR v storitvenih sektorjih in preleminarne evalvacije zahtevane strokovne usposobljenosti za opravljanje del in nalog v posameznih storitvenih dejavnostih. Na znanju temelječe storitve po omenjeni definiciji vključujejo naslednje oddelke SKD: 64 Pošta in telekomunikacije, 65-67 Finančno posredništvo, 71-74 Poslovne storitve (brez dejavnosti poslovanja z nepremičninami), 80 Izobraževanje, 85 Zdravstvo, socialno varstvo.

Slika 3: Struktura dodane vrednosti v prometu, skladiščenju in zvezah, v %

Vir: SURS, podrobnejši podatki nacionalnih računov 1995–2003, izračun UMAR.

Krepitev deleža poštne in telekomunikacijskih storitev

v obdobju 1995–2004 dodana vrednost poštne in telekomunikacijskih storitev realno naraščala po približno 7 % povprečno letno, rast ostalih prometnih dejavnosti pa je bila nekoliko višja od 2 %.

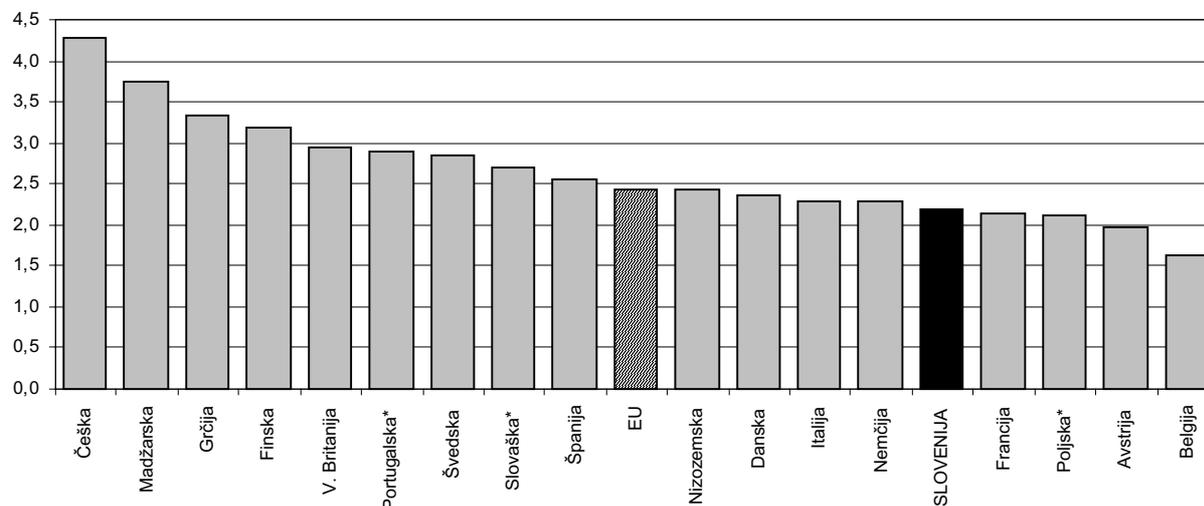
Podatki OECD kažejo, da so se v letu 2000 med države EU z najvišjimi deleži poštne in telekomunikacijskih dejavnosti v dodani vrednosti dejavnosti I uvrstile Češka, Madžarska in Grčija. Sledijo jim Finska, Velika Britanija in Švedska. Slovenija se je po tem kazalcu uvrstila v spodnjo tretjino držav (gl. sliko 4).

Pričakovan razvojni preboj v finančnem posredništvu in poslovnih storitvah

Razvojni scenarij SRS predvideva nadaljnjo visoko rast telekomunikacijskih storitev, spodbujeno s pospešenim uvajanjem tretje generacije storitev mobilne telefonije, prav tako visoko rast dodane vrednosti poštne storitve, ki bo temeljila na razvejani in nedavno obnovljeni mreži poštne poslovalnice, ob iskanju sinergijskih povezav z bančnimi in drugimi poslovnimi storitvami.

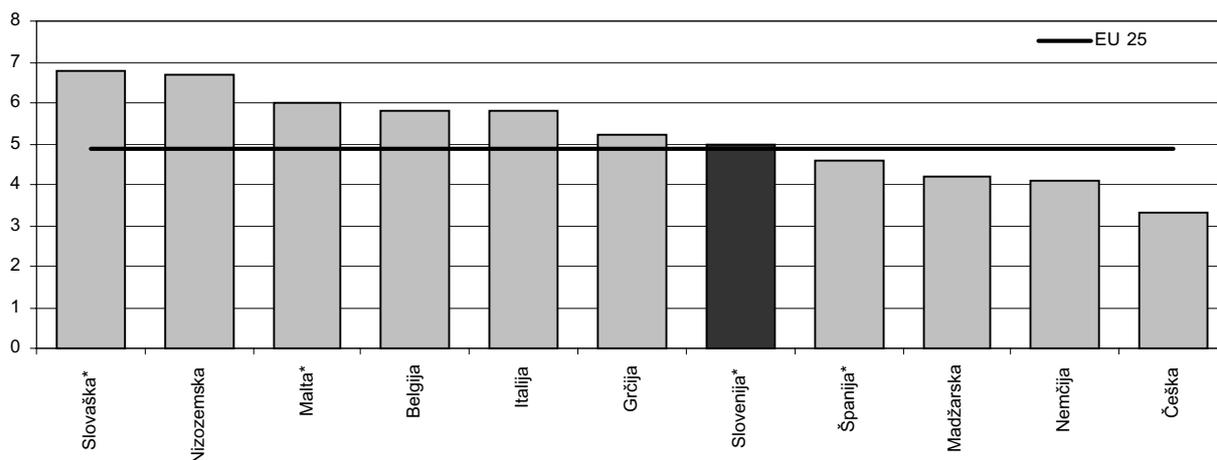
Med storitvami, ki temeljijo na znanju, bo implementacija ukrepov SRS omogočila najvidnejši razvojni preboj v finančnem posredništvu in poslovnih storitvah.

Slika 4: Delež poštne in telekomunikacijskih storitev v BDV v letu 2000, v %

Vir: OECD, Science, Technology and Industry Scorebord 2003; SURS, podrobnejši podatki nacionalnih računov 1995–2003, izračun UMAR.
Opomba: *Podatki za leto 1999.

Slika 5: Deleži dodane vrednosti finančnega posredništva v BDV v letu 2003, v %

Vir: New Cronos, SURS, preračuni UMAR.

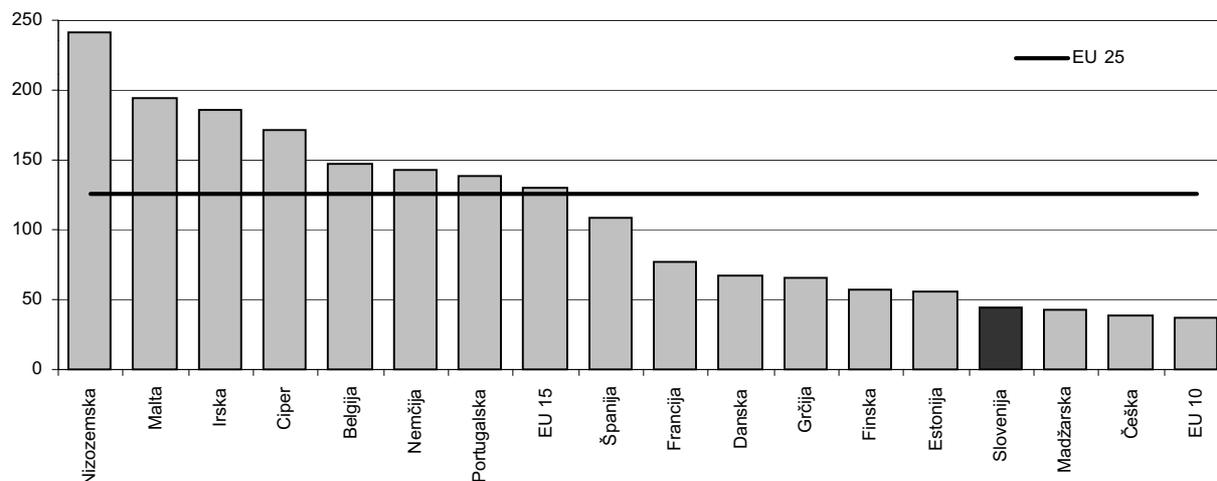
Opomba: *Podatek je za leto 2004.

Primerjava deleža finančnega posredništva (J) v bruto dodani vrednosti (BDV) med državami (glej sliko 5) sicer kaže, da Slovenija celo nekoliko presega povprečje EU. Vendar pa kazalci razvitosti finančnega sektorja (bilančna vsota glede na BDP, krediti glede na BDP, zavarovalne premije glede na BDP, tržna kapitalizacija delnic glede na BDP⁸) kažejo, da je relativni zaostanek razvitosti slovenskega finančnega sektorja za razvitostjo finančnega sektorja EU še vedno visok, kar med drugim pomeni tudi slabšo ponudbo finančnih storitev za razvoj podjetništva, zlasti za mala in srednja podjetja.

Znotraj finančnega sektorja največji razvojni zaostanek beleži bančni sektor, ki je leta 2003 po kazalcu bilančne vsote v BDP dosegal le slabo tretjino povprečja držav EU⁹. Tudi delež bančnih kreditov glede na BDP v Sloveniji je konec leta 2003 dosegal le malo več kot tretjino povprečnega deleža EU (126,0 %).

*Znotraj
finančnega
sektorja bančni
sektor najbolj
zaostaja za EU*

Slika 6: Delež kreditov glede na BDP v letu 2003, v %

Vir: European Banking Federation, New Cronos, preračuni UMAR.

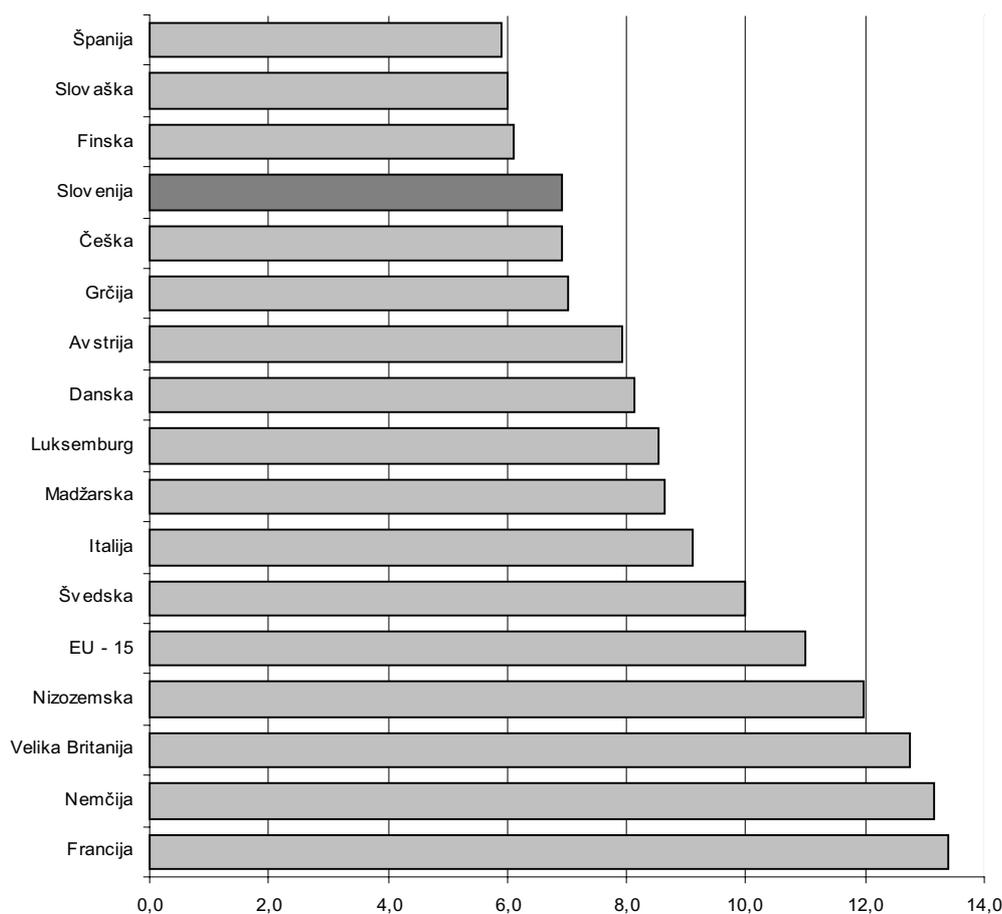
⁸ Več o tem v Poročilu o razvoju 2005 (2005).⁹ Vrednost indikatorja za EU 15 je 285,4 %, za EU 25 je 276,0 %.

Razvoj finančnega sektorja bo povečal možnosti za spodbujanje podjetništva in naložbe zasebnega sektorja

Zavarovalništvo kot drugi najpomembnejši segment slovenskega finančnega sektorja beleži relativno manjši razvojni zaostanek za EU¹⁰ v primerjavi z bančništvom, vendar je vrzel še vedno precej visoka (okrog 40 %). Najslabše je razvito področje življenjskih zavarovanj, ki v EU dosega skoraj 60 % vseh zavarovanj, v Sloveniji pa le slabo četrtno. Tudi trg kapitala je v Sloveniji slabo razvit v primerjavi z EU, saj je tržna kapitalizacija glede na BDP v Sloveniji leta 2003 znašala 23,3 %, v EU pa 64,2 %.

Zaradi precej velikega razvojnega zaostanka pričakujemo, da bo rast finančnega sektorja v obdobju do leta 2013 relativno visoka. Skladno s tem se bo tudi rast dejavnosti finančnega posredništva v scenarijskem obdobju gibala na ravni med 6 in 8 %. Poglobljanje finančnega sistema bosta omogočili liberalizacija in odprtost tuji konkurenci, ki bosta tudi pripomogli k doseganju večje učinkovitosti finančnega sektorja, zlasti po prevzemu evra. Nadaljevanje aktivnosti na področju privatizacije bank in zavarovalnic, povezovanje posameznih segmentov finančnega trga, spodbujanje finančne integracije in razvoj novih finančnih storitev ter instrumentov (hipotekarno bančništvo, instrumenti za skupna vlaganja države in zasebnega sektorja v obliki koncesijske izgradnje infrastrukture), kar predvideva SRS, bo omogočilo

Slika 7: Delež poslovnih storitev v BDV v letu 2000*, v %

Vir: OECD Science, Technology and Industry Scoreboard, 2003; za Slovenijo SURS, preračuni UMAR.

Opomba: *K poslovnim storitvam spadajo SKD oddelki dejavnosti K od 71 do 74.

¹⁰ Po kazalcu premij glede na BDP je Slovenija v letu 2003 dosegala dobrih 60 % povprečja EU (vrednost indikatorja za EU-15 je 8,8 %, za EU 25 je 8,6 %).

zapiranje vrzeli v kazalnikih razvitosti finančnega sektorja. S tem se bodo povečale tudi možnosti za spodbujanje podjetništva in naložbene aktivnosti zasebnega sektorja. V okviru ukrepov za spodbujanje malih in srednjih podjetij bo zlasti pomemben razvoj skladov tveganega kapitala. Predvidena pospešena rast zavarovalništva v scenarijskem obdobju bo predvsem posledica hitre rasti dodatnega pokojninskega zavarovanja in življenjskih zavarovanj, še posebej tistih, ki zbrana sredstva nalagajo na trg kapitala. Za razvoj slednjega pa bosta imela ključni pomen spodbujanje razvoja primarnega trga kapitala in večja integriranost slovenskega trga kapitala v evropski trg kapitala.

Delež poslovnih storitev (ki se po OECD klasifikaciji uvrščajo med na znanju temelječe storitve) v BDV v Sloveniji še močno zaostaja za povprečjem EU in je tudi poglavitni razlog za veliko vrzel med deležem dejavnosti nepremičnine, najem in poslovne storitve (K) v BDV v Sloveniji v primerjavi z EU¹¹.

V naslednjih letih pričakujemo še nadaljnjo pospešitev rasti poslovnih storitev, katerih dodana vrednost se bo po deležu v BDV ob koncu scenarijskega obdobja približala deležem razvitejših evropskih držav oziroma 12 %. S povečano aktivnostjo podjetij in pospešeno rastjo izvoza blaga in storitev se bo izrazito povečal predvsem obseg drugih poslovnih dejavnosti (pravne, računovodske, knjigovodske in revizijske dejavnosti, davčno svetovanje, raziskovanje trga in javnega mnenja, podjetniško svetovanje), ki so po SRS tudi ene izmed nosilnih storitvenih dejavnosti. Skladno s SRS bo visoka rast dodane vrednosti poslovnih storitev temeljila tudi na krepitvi računalniških storitev in obdelave podatkov ter oddelka raziskave in razvoj, skladno s povečanimi vlaganji za ta namen, oblikovanjem spodbud za podjetja in sofinanciranjem ter povečevanjem deleža sredstev za raziskave in razvoj v državnem proračunu. Ob sprostitvi zemljišč za gradnjo in povečani aktivnosti na nepremičninskem trgu se bo povečala tudi dejavnost prostorskega načrtovanja, projektiranja in tehničnega svetovanja, s povečevanjem konkurence pa se bo krepila tudi dejavnost oglaševanja, ki je prav tako del poslovnih storitev.

Tudi med javnimi storitvami bo najhitreje naraščal obseg na znanju temelječih storitev: zdravstva in socialnega varstva ter izobraževanja. Prvih zaradi staranja prebivalstva in povečanih potreb po zdravstvenih in socialnovarstvenih storitvah, drugih pa zaradi pričakovanih visokih stopenj rasti višješolskega in visokošolskega izobraževanja ter izobraževanja odraslih.

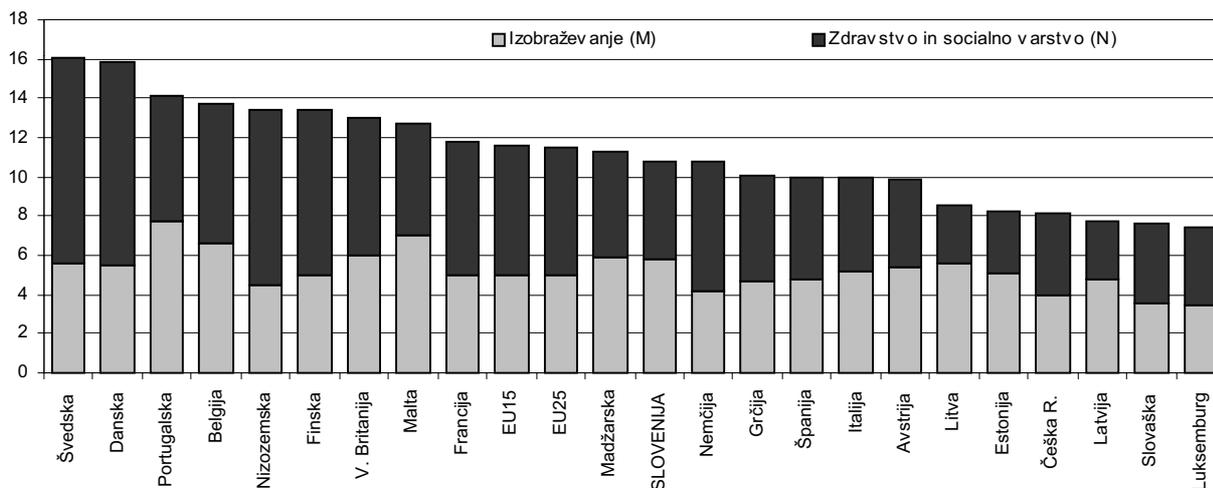
V Sloveniji je skupni delež dejavnosti izobraževanja in zdravstva v BDV v letu 2003 znašal 10,8 %, kar je pod povprečnim deležem držav EU in nižje od deleža, ki ga dosegajo najbolj razvite evropske države. Ob realizaciji ukrepov SRS, predvidenih za področja izobraževanja, zdravstva in socialnega varstva, se bo skupni delež dodane vrednosti teh na znanju temelječih storitev do leta 2013 ohranil na 10,8 % BDV, vendar pa bi se v strukturi zmanjšal delež dejavnosti izobraževanja in povečal delež dejavnosti zdravstva in socialnega varstva. V dejavnosti izobraževanja, kljub pričakovani hitrejši rasti področij višjega in visokega šolstva ter izobraževanja odraslih, zaradi dominantnih deležev primarnega in sekundarnega izobraževanja, letne stopnje rasti po oceni ne bodo presegale rasti BDV, zato se bo delež dejavnosti postopoma znižal. Hkrati pričakujemo zelo dinamično rast dejavnosti zdravstva in socialnega varstva, ki bo prehitela rast BDV celotnega gospodarstva. Delež dejavnosti N pa bi se po oceni do leta 2013 lahko povečal na 5,6 % BDV oziroma blizu 5 % BDP.

*Pričakovana
nadaljnja
pospešitev rasti
poslovnih
storitev*

*Tudi v javnih
storitvah
pričakovana
najhitrejša rast
na znanju
temelječih
storitev*

¹¹ Delež dodane vrednosti dejavnosti K v bruto dodani vrednosti v letu 1995 je v Sloveniji znašal 13,8 %, v državah EU 15 v povprečju 19,4 %, v letu 2003 pa v Sloveniji 15,6 % in v EU 15 v povprečju 22,7 %.

Slika 8: Deleži dejavnosti izobraževanja (M) ter zdravstva in socialnega varstva (N) v BDV celotnega gospodarstva v letu 2003, v %

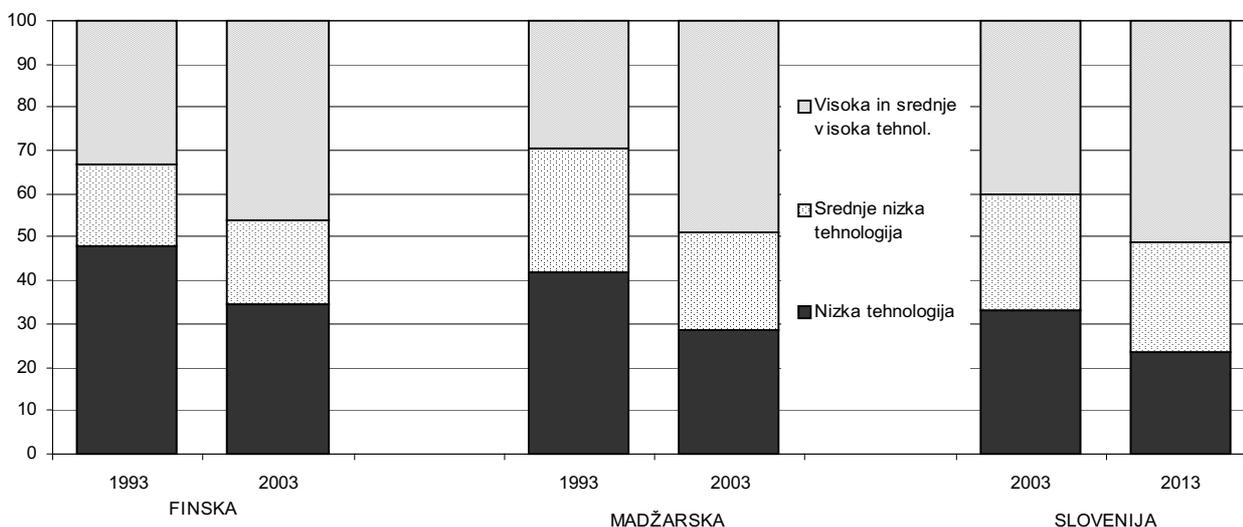
Vir: SURS, New Cronos, preračuni UMAR.

6.2 Krepitev visoko in srednje visoko tehnoloških panog v predelovalnih dejavnostih

Z optimalno implementacijo ukrepov SRS, predvsem povečanjem razvojnih izdatkov, zlasti podjetniških vlaganj v raziskave in razvoj ter močnejšo povezanostjo raziskovalnega sektorja in podjetij, večjimi in bolj učinkovitimi vlaganji v človeški kapital ter povečanjem tujih neposrednih investicij bi tudi v slovenski predelovalni industriji do leta 2013 prišlo do intenzivnega prestrukturiranja v smeri povečanja deleža visoko in srednje visoko tehnoloških dejavnosti znotraj predelovalnih dejavnosti.

Ocena strukture dodane vrednosti predelovalnih dejavnosti po tehnološki intenzivnosti v letu 2003 pokaže precejšnje zaostajanje Slovenije na tem področju

Slika 9: Spremembe v strukturi dodane vrednosti predelovalnih dejavnosti po tehnološki intenzivnosti, deleži v %

Vir: New Cronos, preračuni UMAR, projekcije UMAR.

za Nemčijo, Finsko in Madžarsko, predvsem po deležu visokih in srednje visokih tehnologij.¹² Uspešno izvajanje programov SRS v obdobju 2005–2013 bi slovenski predelovalni industriji, še zlasti po letu 2007, omogočilo razvojni preboj v smeri uveljavitve visoko in srednje–visoko tehnoloških panog, ki bi se približale ali celo presegle 50–odstotni strukturni delež v skupni ustvarjeni dodani vrednosti dejavnosti (porast za približno 10 odstotnih točk). Pri tem pa se delež predelovalnih dejavnosti kot celote v okviru proizvodne strukture BDP–ja ne bi povečeval. Podoben razvojni preboj sta v obdobju 1993–2003 izpeljali Finska in Madžarska (glej sliko 9): slednja s pomočjo velikih neposrednih tujih investicij in vlaganj v človeški kapital, prva pa z angažiranjem človeškega kapitala in velikimi ter učinkovitimi vlaganji v raziskave in razvoj.

*Intenzivno
prestrukturiranje
predelovalnih
dejavnosti v
smeri večje
tehnološke
intenzivnosti*

¹² Med visoke in srednje visoke tehnologije prištevamo: proizvodnjo kemikalij, kemičnih izdelkov in umetnih vlaken, proizvodnjo strojev in naprav, proizvodnjo električne in optične opreme ter proizvodnjo vozil in plovil.

V izvozu višji delež proizvodov in storitev z visoko dodano vrednostjo

Večja vpetost slovenskega gospodarstva v mednarodne trgovinske in finančne tokove

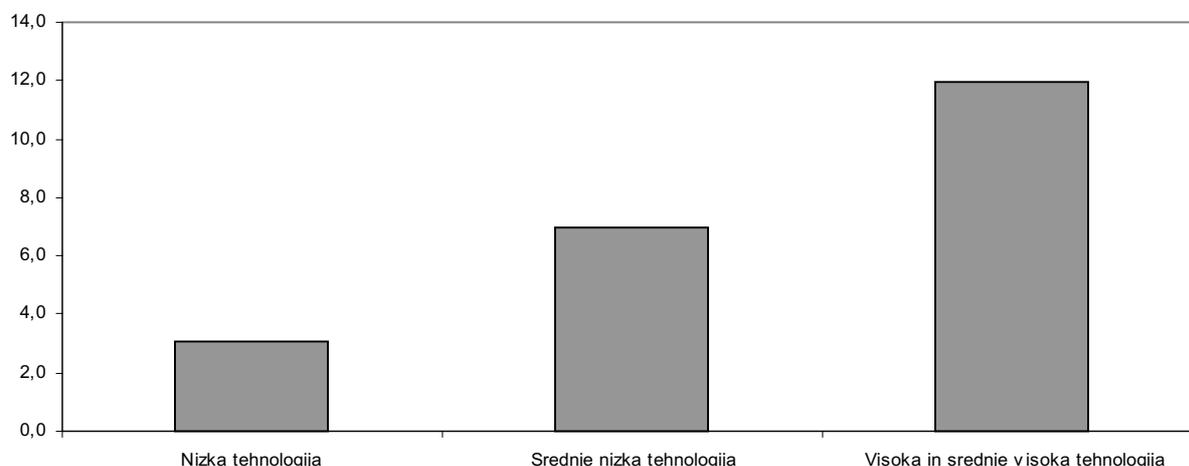
7 Pospešena rast izvoza proizvodov in storitev z visoko dodano vrednostjo

Pospešena rast na znanju temelječe proizvodnje in dvig konkurenčnosti gospodarstva ob pričakovanem večjem prilivu neposrednih tujih investicij oziroma internacionalizaciji gospodarstva bosta omogočila doseganje razmeroma visokih stopenj rasti izvoza blaga in storitev skozi celo scenarijsko obdobje (v povprečju med 9 in 10 % letno). Struktura izvoza se bo spremenila v korist proizvodov in storitev z višjo dodano vrednostjo. V blagovnem izvozu se bo najhitreje povečeval izvoz visoko in srednje visoko tehnoloških panog (glej sliko 10): sem sodijo proizvodnja kemikalij in kemičnih proizvodov, strojev in naprav, električne in optične opreme ter proizvodnje vozil in plovil). S tem se bo delež teh panog v izvozu blaga okreplil s 54 % leta 2004 na približno dve tretjini leta 2013 ter se tako približal ravnem razvitih evropskih držav. Rast izvoza panog s srednje nizko tehnologijo (proizvodnja izdelkov iz gume in plastike, proizvodnja drugih nekovinskih izdelkov, proizvodnja kovin in kovinskih izdelkov) bo na ravni ali malo pod skupno rastjo izvoza, predvsem pa se bo močno upočasnila rast izvoza panog z nizko tehnologijo (živilskopredelovalna, tekstilna, usnjarska industrija).

S spremembami gospodarske strukture v smeri krepitve storitvenega sektorja se bo v skupnem izvozu blaga in storitev povečal delež izvoza storitev, in sicer predvsem kot posledica povečanega obsega izvoza komunikacijskih, zavarovalniških, finančnih in računalniških ter ostalih poslovnih storitev. S tem bo Slovenija zmanjšala zaostanek za EU na področju izvoza storitev, temelječih na znanju¹³, oziroma bo njihov delež v izvozu storitev približala ravni pomembnih izvoznih storitev v EU (Nemčija, Francija in Italija), ki se giblje med 40 in 55 %. Hitra rast izvoza storitev pa bo povezana tudi s povečanim obsegom izvoza transportnih storitev, vezano na rast obsega blagovne menjave, in turističnih storitev, ki naj bi se pospešeno razvijale s predvidenimi ukrepi SRS na področju turizma in ob sofinanciranju iz evropskih strukturnih skladov.

Z večjo vpetostjo slovenskega gospodarstva v mednarodne blagovne, storitvene in finančne tokove bo v obdobju do leta 2013 razmeroma hitro naraščal tudi uvoz blaga in storitev, tako da se bo postopno povečevala tudi stopnja odprtosti gospodarstva, ki bo do leta 2013 že preseгла 140 %.

Slika 10: Realne stopnje rasti izvoza po panogah glede na tehnološko zahtevnost, povprečje 2007–2013, v %

Vir: projekcije UMAR.

¹³ T.i. ostale storitve, kamor sodijo storitve temelječe na znanju, so v skupnem izvozu storitev Slovenije leta 2004 predstavljale 24 %.

8 Spremembe v strukturi domače potrošnje

Predpostavka izhodišč ciljnega razvojnega scenarija je, da povpraševanje ni omejitveni razvojni dejavnik. Na eni strani je pričakovana krepitev rasti izvoza (glej prejšnje poglavje) oziroma tujega povpraševanja, ki ga bo v prihodnjih letih ob implementaciji ukrepov SRS dodatno spodbudil bolj konkurenčen izvoz proizvodov in storitev z višjo dodano vrednostjo. To pa bo tudi vplivalo na rast tržnih deležev na najpomembnejših izvoznih trgih. Na drugi strani se bo v obdobju do leta 2013 krepilo tudi domače povpraševanje, tako zasebno kot investicijsko, kjer bo prišlo do strukturnih premikov.

Do pospeška rasti zasebne potrošnje bi prišlo v drugem scenarijskem podobdobju, torej po letu 2007, ko bi bili že vidni učinki prvih ukrepov SRS, ki bi tudi dvignili povprečno raven razpoložljivega dohodka prebivalstva. Rast zasebne potrošnje bo spodbujena predvsem s hitrejšo rastjo zaposlenosti in plač, pri čemer bo slednja sledila trendni rasti produktivnosti. V letih 2008–2009 se pričakuje tudi nov cikel trošenja gospodinjestev za trajne dobrine. Tako bi se v teh letih rahlo povečal nagib k trošenju, ki bi se na tej ravni potem zadržal tudi do leta 2013. Strategija tudi predvideva prevzem odgovornosti posameznikov za lastno socialno varnost, zaradi česar pričakujemo večanje deleža dodatnih pokojninskih ter življenjskih zavarovanj v varčevanju gospodinjestev, na strani potrošnje pa iz istega razloga povečanje trošenja gospodinjestev v skupini zdravje in izobraževanje. Prav tako zaradi vse bolj razvitega finančnega trga in s tem vse večje ponudbe različnih oblik varčevanja pričakujemo zmanjševanje varčevanja v bankah in večanje deleža drugih oblik – npr. vzajemni skladi.

Razmerja kupne moči prebivalstva med državami, merjena z izdatki gospodinjestev za končno potrošnjo na prebivalca, kažejo, da so slovenska gospodinjstva v letu 2003 dosegla 74,6 % ravni celotne EU. Po kupni moči na ravni izdatkov gospodinjestev najbolj zaostajamo pri dveh bolj luksuznih skupinah dobrin, kot so izdatki za hotele in kavarne (za 45,5 %) in raznovrstne dobrine¹⁴ (zaostanek 41,7–odstoten) ter pri pohištvu (za 37,5 %). Najmanjši zaostanek v primerjavi z EU, če izvzamemo izdatke

Prvi učinki SRS na povprečno raven razpoložljivega dohodka prebivalstva po letu 2007

Največje relativne razlike v strukturi potrošnje prebivalstva med Slovenijo in EU pri luksuznih dobrinah

Tabela 11: Potrošnja gospodinjestev v Sloveniji in EU v letu 2003

	Struktura potrošnje gospodinjestev (v %)		V PPS na prebivalca		Delež v BDP (v %)	
	SLO	EU 25	SLO	EU 25	SLO	EU 25
01 Hrana in brezalkoholne pijače	17,1	13,1	1.600	1.600	9,5	7,5
02 Alkoholne pijače, tobak	4,8	3,8	400	500	2,7	2,1
03 Obleka in obutev	6,1	6,1	600	700	3,4	3,5
04 Stan. najemnine, voda, energija	19,7	21,5	1.800	2.600	11,0	12,2
05 Pohištvo, gosp. oprema, vzdrž.	5,9	6,6	500	800	3,3	3,7
06 Zdravstvo	3,4	3,5	300	400	1,9	2,0
07 Transport	14,9	13,5	1.400	1.600	8,3	7,6
08 Komunikacije	2,8	2,8	300	300	1,6	1,6
09 Rekreativna in kultura	9,5	9,4	900	1.100	5,3	5,3
10 Izobraževanje	1,0	1,0	100	100	0,5	0,6
11 Hoteli, kavarne, restavracije	6,9	9,0	600	1.100	3,9	5,1
12 Razn. proizvodi in storitve	7,8	9,9	700	1.200	4,4	5,6
Potrošnja gospodinjestev	100,0	100,0	9.100	12.200	55,9	56,9

Vir: Eurostat.

¹⁴ Kamor sodijo storitve socialnega varstva, zavarovanje, osebna nega in osebni predmeti ter finančne in druge storitve.

Za znižanje deleža javno-finančnih odhodkov v BDP nujno zaostajanje rasti državne potrošnje za rastjo BDP

za izobraževanje in komunikacije, kjer že dosegamo raven Unije, je opaziti pri izdatkih za hrano (4,8–odstoten) in obleko ter obutev (14,3–odstoten).

V skladu s SRS in s ciljem, da bi približali strukturo potrošnje slovenskih gospodinjstev potrošni košarici povprečnega evropskega gospodinjstva, naj bi znotraj potrošnih izdatkov najhitrejšo rast poleg izobraževanja in zdravja (skupaj z dolgotrajno nego in socialnim varstvom)¹⁵ dosegali še izdatki za počitnice, kulturo, rekreacijo, komunikacije in druge vire za uresničevanje osebnih potencialov prebivalstva.

Za doseganje v SRS začrtanega cilja o znižanju deleža javnofinančnih odhodkov v BDP za najmanj 2 strukturalni točki bo tudi v naslednjih letih nujno nadaljnje zaostajanje rasti državne potrošnje za rastjo BDP. Znižanje deleža sredstev za plače in prispevke (ob predvideni povprečni 3–odstotni realni rasti plač na zaposlenega v javnem sektorju v obdobju 2007–2013) ter izdatkov za blago in storitve v primerjavi z BDP bo omogočilo znižanje deleža državne potrošnje v BDP za 0,7 odstotne točke v obdobju 2007–2013. Nadaljnje znižanje deleža javnofinančnih odhodkov v BDP za 1,3 strukturalne točke pa bo zahtevalo relativno znižanje sredstev (v primerjavi za BDP), ki niso del državne potrošnje: socialni transferji posameznikom in gospodinjstvom, subvencije, investicijski odhodki, plačila obresti, pokojnine. V primeru, da bi se našeti odhodki zmanjševali počasneje, kot bi bilo potrebno za takšno znižanje njihovega deleža v BDP, bi bilo za doseganje začrtanega cilja znižanja deleža javnofinančnih odhodkov potrebno dodatno omejevanje sredstev za novo zaposlovanje in rast plač v javnem sektorju ter za izdatke za blago in storitve¹⁶. Obseg državne potrošnje bodo v scenarijskem obdobju omejevali razpoložljivi javnofinančni prihodki, katerih predvidena rast naj bi prav tako nekoliko zaostajala za rastjo BDP. Dodaten pritisk na zmanjševanje javnofinančnih odhodkov bo pomenila tudi nujnost približevanja javnofinančnega primanjkljaja k izravnanimu položaju javnih financ. Hkrati z zmanjševanjem deleža javnofinančnih odhodkov v BDP pa se bo spreminjala tudi struktura javnofinančnih odhodkov v korist drugih javnofinančnih odhodkov, ki po metodologiji nacionalnih računov ne vstopajo v državno potrošnjo, ampak v zasebno potrošnjo oziroma v investicije. Ta tendenca je še izrazitejša po vstopu Slovenije v EU, ko tudi absorpcija evropskih sredstev terja evropskim programom in zahtevam prilagojeno prestrukturiranje javnofinančnih odhodkov.

Pri investicijah v osnovna sredstva je pričakovana dinamika rasti nekoliko drugačna kot pri zasebni potrošnji: v povprečju naj bi bila rast relativno močnejša do leta 2007, nato pa bi se nekoliko umirila in ob koncu obdobja znižala na 4,5 %. S tem bi se leta 2013 tudi delež investicij v osnovna sredstva gibal okoli ravni z začetka scenarijskega obdobja. Pričakovati pa je spremembe v sami strukturi investicij v osnovna sredstva. V scenariju je predvideno nadaljevanje načrtovane gradnje infrastrukture¹⁷, kjer naj bi se preko zasebno javnega partnerstva v večji meri vključil tudi zasebni kapital. Strategija v peti razvojni prioriteti predvideva spodbujanje kvalitetnejše priprave prostorskih aktov, poenostavitev prostorskih predpisov in okrepitev financiranja neprofitne stanovanjske gradnje. Izboljšanje gospodarjenja s prostorom (povečanje razpoložljivosti stavbnih zemljišč, razvoj nepremičninskega trga) pa bo olajšalo investicije v gradbene objekte. Po nizki ravni stanovanjskih investicij v začetku tega desetletja naj bi se predvsem okrepile investicije v

¹⁵ Na področju dolgotrajne oskrbe s spremembami sistemov socialne varnosti in izobraževanja predvidevamo večjo rast omenjenih izdatkov tudi znotraj EU.

¹⁶ Za odstotno točko počasnejša realna rast plač na zaposlenega v javnem sektorju od predvidene bi zmanjšala delež državne potrošnje v BDP za dodatne 0,6 odstotne točke.

¹⁷ Gradnja avtocest v skladu z Resolucijo o nacionalnem programu izgradnje avtocest v Republiki Sloveniji, gradnja drugega tira Divača Koper, ki je omenjen v Akcijskem načrtu za leti 2005 in 2006; komunalna infrastruktura.

stanovanjske zgradbe, na rast stanovanjskih investicij pa bo pozitivno vplival tudi predvideni razvoj hipotekarnega bančništva. Z višjo predvideno rastjo stanovanjskih investicij pa bi se zapolnila tudi vrzel pri številu stanovanj/sob na 1000 prebivalcev, ki je v Sloveniji relativno nizko¹⁸.

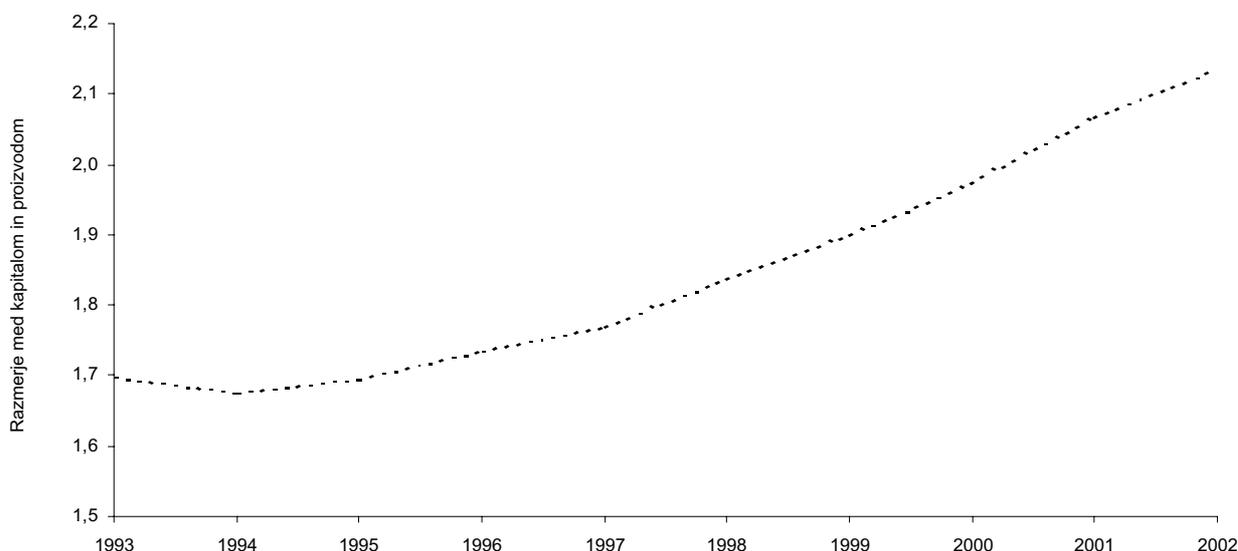
Investicije v opremo in stroje bodo v povprečju naraščale relativno hitreje kot skupne investicije v osnovna sredstva. Glede na predvidene spremembe v gospodarski strukturi (povečanje deleža visoko in srednje visoko tehnoloških panog znotraj predelovalne industrije; povečanje deleža na znanju temelječih storitev) se bo spreminjala tudi struktura investicij v korist naložb v opremo in stroje za visoko- in srednjevisoko tehnološke panoge, hitrejša bo tudi rast investicij, povezanih z informacijsko komunikacijsko tehnologijo (IKT), katere uporaba se bo povečevala skladno s predvidevanji SRS.

Takšna predvidena rast investicij v osnovna sredstva je tudi skladna z usmeritvami SRS, ki pospešene gospodarske rasti ne gradi na intenzivnejšem povečevanju fizičnega kapitala, ampak daje večji poudarek na investicije v znanje, ki le v manjši meri rezultirajo v investicijah v osnovna sredstva (takšen primer je na primer programska oprema). Tudi izračuni kažejo, da je razmerje med kapitalom in proizvodom v Sloveniji že precej blizu dolgoročnemu razmerju EU, ki znaša približno 2,40 (močno se je povečalo v letih 1993–2002, in sicer od 1,70 do 2,14; glej sliko 11). Kapitalsko poglobljanje (povečevanje razmerja med kapitalom in proizvodom), ki je bilo značilno za drugo polovico devetdesetih let prejšnjega stoletja in začetek tega stoletja, se bo zato umirilo. Nekaj prostora za kapitalsko poglobljanje še ostaja, vendar smo del tega že zapolnili v letih 2003 in 2004. Ustrezno temu je tudi predvideno gibanje povprečne rasti investicij v osnovna sredstva v obdobju 2007–2013.

Pričakovana relativno hitrejša rast investicij v opremo in stroje

Kapitalsko poglobljanje se bo umirilo; večji poudarek na investicijah v znanje

Slika 11: Razmerje med kapitalom in proizvodom v obdobju 1993–2002

Vir: Egbert L.W. Jongen: An Analysis of Past and Future GDP Growth in Slovenia, Working Paper, No. 3, 2004.

¹⁸ Po podatkih UNECE (United Nations Economic Commission for Europe) je bilo v Sloveniji v letu 2001 namreč število stanovanj na 1000 prebivalcev nižje kot v večini ostalih držav EU. Od 18 držav EU, za katere imamo podatke, je bilo leta 2001 število stanovanj na 1000 prebivalcev manjše kot v Sloveniji le na Irskem, Slovaškem in Poljskem, v ostalih članicah z razpoložljivimi podatki pa je večje (med drugim tudi v Latviji, Estoniji, Cipru, Španiji in Grčiji). Podobno je Slovenija po raziskavi »Kvaliteta življenja v Evropi« (European Foundation for the Improvement of Living and Working Conditions) po številu sob na prebivalca v letu 2003 na samem repu držav EU.

9 Primerjava napovedi Pomladanskega poročila 2005 in Izhodišč za ciljni razvojni scenarij Strategije razvoja Slovenije

Makroekonomske projekcije izhodišč za ciljni razvojni scenarij SRS za leti 2005 in 2006 se ne razlikujejo od napovedi Pomladanskega poročila 2005 (glej Tabelo 12), ki so bile tudi osnova za pripravo rebalansa proračuna za leto 2005 in predloga proračuna za leto 2006. V letih 2005 in 2006 se bodo kratkoročni ukrepi, predvideni v SRS šele začeli izvajati, poleg tega bodo ukrepi makroekonomskih politik zaradi izpolnjevanja maastrichtskih kriterijev za prevzem evra naravnani stabilizacijsko, zato v tem obdobju ne moremo pričakovati pospeška gospodarske rasti.

V letu 2007 bi kratkoročni ukrepi SRS, opredeljeni v akcijskem načrtu za leti 2005 in 2006 (Strategija razvoja Slovenije – razvojna vizija in prioritete, 2005) že začeli dajati prve rezultate. V tem letu bi tudi prišlo do prvih razlik med napovedjo Pomladanskega poročila 2005, ki temelji na politikah, implementiranih že ob njeni pripravi, in projekcijo izhodišč za scenarij SRS, ki temelji na predpostavki optimalne implementacije ukrepov, predvidenih v strategiji. Uresničitev predpostavke optimalnega izvajanja ukrepov SRS bi pomenila predvsem hitrejšo krepitev na znanju temelječe proizvodnje, izboljšano konkurenčnost slovenskega gospodarstva in ustvarjanje novih delovnih mest. Vse to bi omogočilo pospešitev rasti bruto domačega proizvoda proti 5 % že v letu 2007, ki bi izhajala predvsem iz pospešene rasti izvoza (izboljšana konkurenčnost, krepitev na znanju temelječe proizvodnje in deleža izdelkov z visoko dodano vrednostjo v izvozu, internacionalizacija gospodarstva), višja kot v napovedi ohranjanja sedanjih politik pa bi bila tudi rast zasebne in investicijske potrošnje (ustvarjanje novih delovnih mest, izboljšanje podjetniškega okolja, vzpostavitev mehanizmov in razvoj finančnih oblik za povečanje investicij). V obdobju od leta 2008–2013 bi nadaljnje optimalno uresničevanje petih razvojnih prioritet SRS omogočilo razvojni preboj in dvig produktivnosti ter preseganje

Prve razlike med napovedmi v letu 2007, ko bodo ukrepi SRS začeli dajati prve rezultate

Tabela 12: Primerjava pomladanske napovedi in izhodišč za ciljni razvojni scenarij SRS, realna rast v % (razen, kjer je označeno drugače)

	2005	2006	2007		2008–2013	
	PP 2005 in Izhodišča za ciljni scenarij SRS	PP 2005 in Izhodišča za ciljni scenarij SRS	PP 2005	Izhodišča za ciljni scenarij SRS	PP 2005	Izhodišča za ciljni scenarij SRS
Bruto domači proizvod	3,8	4,1	3,8	5,0	3,7	5,3
Inflacija, povprečje, v %	2,5	2,3	2,4	2,4	2,6	2,5
Zaposlenost po SNA, rast v %	0,4	0,5	0,5	1,1	0,3	1,1
Stopnja brezposelnosti po ILO, v %	6,2	6,0	5,9	5,4	5,6	3,9
Produktivnost, rast v %	3,4	3,6	3,3	3,9	3,4	4,1
Bruto plača na zaposlenega	2,1	2,6	2,8	3,0	2,9	3,9
Izvoz proizvodov in storitev	7,5	7,9	6,7	8,5	6,8	9,1
Uvoz proizvodov in storitev	6,5	6,6	6,6	8,1	6,6	8,4
Zasebna potrošnja	3,4	3,1	3,0	4,3	3,3	4,9
Državna potrošnja	2,5	2,5	2,6	3,0	2,7	3,4
Investicije v osnovna sredstva	6,7	4,9	6,0	7,0	4,8	5,2

Vir: PP 2005 - Pomladansko poročilo 2005, UMAR; Izhodišča za ciljni razvojni scenarij SRS - projekcije UMAR.

5–odstotne stopnje gospodarske rasti, ki je tudi ocenjena zgornja možna meja rasti slovenskega gospodarstva, dosegljiva le ob celovitem in doslednjem izvajanju SRS. V tem primeru bi se inflacija po letu 2007 v povprečju gibala okoli 2,4 %, s tem da bi bila v začetku obdobja 2008–2013 zaradi pospešene gospodarske rasti in vpliva Balassa Samuelsonovega učinka bližje 2,5 %, proti koncu obdobja pa bi se z odpravo strukturnih neskladij in zapiranjem proizvodne vrzeli (upoštevajoč višjo potencialno rast) približevala evropskemu povprečju.

Če se predvideni ukrepi SRS ne bi optimalno implementirali, doseganje ciljne stopnje rasti, ki pomeni preseganje povprečja razvitih evropskih držav za 3 odstotne točke, ne bi bilo možno. Konzervativna ocena gospodarske rasti za obdobje 2008–2013, ki temelji na predpostavki ohranjanja obstoječih politik in tako upošteva, da se ukrepi SRS ne bodo implementirali oziroma, da se bodo nadaljevale obstoječe politike, je zato približno na ravni ocene sedanje potencialne rasti BDP, ki znaša 3,7 %. Izpolnjevanje nominalnih konvergenčnih kriterijev za prevzem evra v tem primeru ne bi bilo ogroženo, saj sta za to ključni leti 2005 in 2006. Vendar pa bi neizvajanje strukturnih reform, predvidenih v SRS, pomenilo ohranjanje strukturnih neskladij in posledičnega pritiska na cene v celotnem obdobju do leta 2013. Zaradi tega znižanje inflacije na raven okrog 2,4 % v letih 2006 in 2007 ne bi bilo vzdržno, tako da bi se inflacija v obdobju 2008–2013 ponovno dvignila, v povprečju na 2,6 %.

*Če se ukrepi
SRS ne bodo
optimalno
implementirali,
doseganje ciljne
stopnje
gospodarske
rasti ne bi bilo
možno*

Podatkovna priloga

Tabela 13: Pomembnejši makroekonomski kazalci

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
BRUTO DOMAČI PROIZVOD	3,9	2,7	3,3	2,5	4,6	3,8	4,1	5,0	5,2	5,7	5,8	5,2	5,0	4,9
Inflacija, povprečje leta, v %	8,9	8,4	7,5	5,6	3,6	2,5	2,3	2,4	2,4	2,5	2,5	2,5	2,4	2,4
Zaposlenost po SNA, rast v %	0,8	0,5	-0,4	-0,3	0,1	0,4	0,5	1,1	1,2	1,3	1,3	1,2	1,0	0,9
Stopnja registrirane brezposelnosti, v %	11,8	11,2	11,3	10,9	10,3	9,8	9,3	8,2	7,2	6,4	5,7	5,0	4,5	4,3
Stopnja brezposelnosti ILO, v %	7,0	6,4	6,4	6,7	6,3	6,2	6,0	5,4	4,9	4,4	4,0	3,6	3,3	3,3
Produktivnost (BDP / zaposl.), rast v %	3,1	2,2	3,7	2,8	4,5	3,4	3,6	3,9	3,9	4,4	4,4	4,0	3,9	3,9
Bruto plača na zaposlenega	1,6	3,2	2,0	1,8	2,0	2,1	2,6	3,0	3,5	4,2	4,2	3,8	3,7	3,7
Izvoz proizvodov in storitev	13,0	6,3	6,7	3,2	12,6	7,5	7,9	8,5	9,0	9,6	10,3	8,7	8,5	8,3
- izvoz blaga	12,9	7,0	6,5	4,4	13,2	8,1	8,2	8,4	9,0	9,4	10,3	8,5	8,4	8,2
- izvoz storitev	13,6	3,1	7,9	-2,4	9,4	5,2	6,5	9,5	9,2	10,5	10,4	9,8	9,1	8,8
Uvoz proizvodov in storitev	7,6	3,0	4,9	6,8	12,4	6,5	6,6	8,1	8,4	8,8	9,7	7,9	7,7	7,5
- uvoz blaga	7,7	3,2	4,4	7,3	13,2	6,7	6,7	7,9	8,1	8,5	9,4	7,7	7,4	7,2
- uvoz storitev	6,9	1,9	8,1	3,3	6,6	5,4	6,2	9,7	10,4	10,6	11,8	9,6	9,5	9,3
Saldo tekočega računa plačilne bilance, delež v BDP v %	-2,8	0,2	1,4	-0,4	-0,9	-0,9	0,3	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1	0,2	0,4
Investicije v osnovna sredstva	0,6	4,1	3,1	6,3	6,8	6,7	4,9	7,0	5,5	5,5	5,5	5,0	5,0	4,5
Zasebna potrošnja	0,4	2,3	0,3	2,7	3,5	3,4	3,1	4,3	4,9	5,2	5,3	4,8	4,7	4,6
Državna potrošnja	2,3	3,9	1,7	2,6	1,7	2,5	2,5	3,0	3,2	3,5	3,7	3,4	3,3	3,2

Vir: 2000–2004 SURS, 2005–2013 projekcije UMAR.

Tabela 14: Prebivalstvo in aktivnost

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
PREDPOSTAVKE PROJEKCIJE PREBIVALSTVA														
Pričakovano trajanje življenja: - moški	71,9	72,1	72,3	72,5	72,6	72,8	73,0	73,2	73,4	73,7	73,9	74,1	74,3	74,6
- ženske	79,1	79,6	79,9	80,4	80,2	80,3	80,5	80,7	80,9	81,0	81,2	81,4	81,5	81,7
Celotni koeficient rodnosti	1,26	1,21	1,21	1,19	1,25	1,18	1,19	1,20	1,22	1,24	1,27	1,29	1,32	1,34
Selitveni prirast	2615	2992	1865	3399	6142	6153	6116	6125	6135	5871	5879	4126	3541	3542
PREBIVALSTVO 30.6. (v tisoč)	1990,3	1992,0	1995,7	1996,8	1997,0	2001,3	2004,4	2007,4	2010,5	2013,4	2016,2	2018,1	2018,7	2018,8
0-14 let	316,9	310,1	302,8	294,8	288,8	283,7	279,5	276,5	274,5	273,0	272,0	271,4	271,1	271,2
15-64 let	1395,1	1397,0	1400,9	1404,8	1406,3	1408,9	1410,5	1410,8	1409,7	1409,5	1411,8	1412,1	1407,3	1400,4
65 let in več	278,2	284,9	292,0	297,1	303,0	308,7	314,3	320,1	326,2	330,9	332,4	334,6	340,3	347,2
V %: 0-14 let	15,9	15,6	15,2	14,8	14,5	14,2	13,9	13,8	13,7	13,6	13,5	13,4	13,4	13,4
15-64 let	70,1	70,1	70,2	70,4	70,4	70,4	70,4	70,3	70,1	70,0	70,0	70,0	69,7	69,4
65 let in več	14,0	14,3	14,6	14,9	15,2	15,4	15,7	15,9	16,2	16,4	16,5	16,6	16,9	17,2
Indeks rasti (leto 2004 = 100)														
Prebivalstvo skupaj	99,7	99,8	99,9	100,0	100,0	100,2	100,4	100,5	100,7	100,8	101,0	101,1	101,1	101,1
0-14 let	109,7	107,3	104,8	102,1	100,0	98,3	96,8	95,8	95,1	94,5	94,2	94,0	93,9	93,9
15-64 let	99,3	99,4	99,7	100,0	100,0	100,2	100,3	100,3	100,2	100,2	100,4	100,4	100,1	99,6
65 let in več	91,8	94,0	96,4	98,1	100,0	101,9	103,7	105,7	107,7	109,2	109,7	110,4	112,3	114,6
AKTIVNO PREBIVALSTVO (v tisoč)														
Aktivni po anketi o delovni sili	968,0	979,0	971,0	962,0	1007,0	998,2	1001,7	1005,8	1012,4	1020,2	1029,1	1036,8	1043,8	1053,2
Delovno aktivni po anketi o delovni sili	901,0	916,0	910,0	897,0	943,0	936,1	941,2	951,2	962,7	974,9	987,6	999,0	1009,2	1018,7
Osebe v delovnem razmerju	715,4	722,1	721,4	722,1	724,4	730,5	734,9	743,6	753,5	763,9	774,5	784,0	792,3	799,9
Brezposelni po merilih ILO	68,0	63,0	62,0	64,0	64,0	62,2	60,5	54,6	49,7	45,3	41,5	37,8	34,6	34,5
Registrirani brezposelni	106,6	101,9	102,6	97,7	92,8	88,0	83,5	73,5	65,2	57,9	51,8	46,0	41,1	39,9
KAZALCI TRGA DELA (v %)														
Stopnja aktivnosti (15-64 let)	67,8	68,4	67,8	67,2	69,9	69,0	69,3	69,9	70,3	70,8	71,3	71,5	72,0	72,8
Stopnja zaposlenosti (15-64 let)	62,9	63,9	63,4	62,6	65,3	64,6	65,1	66,0	66,8	67,6	68,3	68,9	69,5	70,4
Moški	67,2	68,7	68,0	67,4	69,9	69,0	69,4	69,8	69,8	70,2	70,4	70,4	70,6	71,3
Ženske	58,5	58,9	58,6	57,6	60,5	60,0	60,6	62,2	63,6	65,0	66,1	67,3	68,4	69,4
Stopnja zaposlenosti (55-64 let)	22,5	25,0	24,4	23,5	29,0	30,0	31,5	35,0	35,8	37,4	38,3	39,1	40,0	43,5
Stopnja anketne brezposelnosti mladi (15-24 let)	7,0	6,4	6,4	6,7	6,3	6,2	6,0	5,4	4,9	4,4	4,0	3,6	3,3	3,3
Stopnja registrirane brezposelnosti	16,8	18,1	16,7	17,4	16,3	15,2	14,4	13,3	12,2	11,2	10,3	9,5	8,8	8,8
LETNE STOPNJE RASTI (v %)	11,8	11,2	11,3	10,9	10,3	9,8	9,3	8,2	7,2	6,4	5,7	5,0	4,5	4,3
Delovno aktivni po anketi o delovni sili	1,7	1,7	-0,7	-1,4	0,0	-0,7	0,5	1,1	1,2	1,3	1,3	1,2	1,0	0,9
Osebe v delovnem razmerju	2,0	0,9	-0,1	0,1	0,3	0,8	0,6	1,2	1,3	1,4	1,4	1,2	1,1	1,0

Vir: 2000-2004 SURS, 2005-2013 projekcije UMAR na osnovi projekcije Eurostat.

Tabela 15: Prebivalstvo v izobraževanju, v tisoč

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
OTROCI V OSNOVNI ŠOLI	183,4	180,3	177,9	179,5	181,2	177,0	173,7	171,2	169,3	167,2	165,5	164,2	163,1	162,6
MILADINA V SREDNJIH ŠOLAH	100,9	100,6	99,5	100,5	99,5	98,3	96,7	93,3	89,2	85,7	83,1	80,8	79,1	77,7
- v % od generacije 15-19 let	75,1	76,8	76,8	77,6	78,4	79,2	80,0	80,0	80,0	80,0	80,0	80,0	80,0	80,0
ODRASLI V OSNOVNIH IN SREDNJIH ŠOLAH	23,0	23,0	24,7	27,2	29,1	32,1	35,4	38,9	42,9	47,2	51,8	48,9	45,2	40,9
- v % od preb. 25-64 let	2,1	2,1	2,2	2,4	2,6	2,8	3,1	3,4	3,7	4,0	4,4	4,1	3,8	3,4
ŠTUDENTI	91,5	99,2	101,5	104,4	112,2	115,2	117,3	119,4	121,5	122,9	123,6	123,9	123,9	123,9
- v % od preb. 20-29 let	30,9	33,1	33,8	34,9	37,9	39,0	40,3	41,5	42,8	44,2	45,6	47,0	48,5	50,0
- na višjih strokovnih šolah	4,8	6,2	8,8	11,1	12,6	15,3	18,6	22,5	27,1	32,5	39,0	39,3	39,4	39,3
- na visoki stopnji	82,8	88,1	87,1	87,2	91,2	89,7	86,7	82,7	77,8	71,2	62,4	61,8	61,1	60,6
- podiplomski	3,9	4,9	5,6	6,1	8,4	10,1	12,0	14,2	16,6	19,1	22,1	22,8	23,4	24,0
ZAKLJUČILI ŠOLANJE														
Končali osnovno šolo (otroci)	24,0	24,5	24,2	22,5	22,9	21,8	21,1	20,1	19,3	19,1	18,7	18,4	18,1	17,7
- v % od generacije	90,6	96,7	95,1	87,4	95,0	95,0	95,0	95,0	95,0	95,0	95,0	95,0	95,0	95,0
Niso končali osnovne šole	2,5	0,3	1,2	3,2	1,2	1,1	1,1	1,1	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	0,9
Končali srednje šole (mladina)	24,9	25,0	24,3	24,6	24,4	24,2	25,0	24,6	23,4	22,4	21,5	20,5	19,7	19,4
- v % od generacije	75,7	78,5	80,3	82,6	85,0	87,5	90,0	90,0	90,0	90,0	90,0	90,0	90,0	90,0
- nižjo in srednjo poklicno šolo	8,0	7,9	7,3	7,0	6,4	6,4	6,2	5,6	5,2	4,9	4,5	4,4	4,3	4,3
- druge srednje šole	16,9	17,1	17,0	17,7	18,1	17,8	18,8	19,0	18,2	17,5	16,9	16,1	15,4	15,1
Zaključili osnovno in srednje šole za odrasle	6,6	6,4	6,9	7,6	7,6	8,2	9,0	9,7	10,8	11,9	13,2	14,6	16,1	17,7
- v % od preb. 25-64 let	0,6	0,6	0,6	0,7	0,7	0,7	0,8	0,8	0,9	1,0	1,1	1,2	1,4	1,5
Končali osnovno šolo za odrasle	0,6	0,7	0,7	0,9	0,9	0,9	1,3	1,5	1,9	2,3	2,8	3,3	3,9	4,4
Končali srednjo poklicno šolo	2,5	2,0	2,0	1,8	1,8	2,0	2,2	2,3	2,5	2,7	2,9	3,1	3,4	3,7
Opravili zaključni izpit ali matura	3,5	3,6	4,1	4,9	4,8	5,2	5,6	5,9	6,4	6,9	7,4	8,0	8,7	9,5
Diplomanti	11,5	12,0	14,3	13,9	14,9	17,0	19,1	20,4	22,5	25,7	26,6	27,5	28,8	29,9
- v % od preb. 20-29 let	3,9	4,0	4,8	4,7	5,0	5,7	6,6	7,1	7,9	9,3	9,8	10,4	11,3	12,1
- višje stopnje	1,9	1,5	2,0	1,3	1,8	2,6	3,3	3,7	4,5	5,5	6,7	8,0	9,6	11,6
- visoke stopnje	8,6	9,3	10,9	11,2	11,6	12,4	13,2	13,0	13,0	13,6	13,4	13,0	12,4	11,6
- zaključili podiplomski študij	1,1	1,2	1,4	1,4	1,5	2,0	2,7	3,6	4,9	6,6	6,5	6,5	6,8	6,7
ODLIV MLADINE IZ ŠOLANJA	24,9	21,3	25,4	22,1	21,9	24,1	23,2	23,3	23,4	23,0	22,0	24,3	24,0	22,7
Izobrazbena sestava (v %)														
- z nižjo izobrazbo	28,9	18,0	22,0	13,8	14,8	10,8	9,5	9,9	13,4	13,9	12,6	13,0	12,0	9,6
- s srednjo poklicno šolo	18,5	19,4	15,6	18,2	17,5	15,9	17,2	15,7	13,4	12,4	12,1	10,1	10,4	11,9
- s strokovno ali splošno srednjo šolo	26,0	31,3	30,3	31,8	30,7	37,7	37,6	35,6	32,7	30,1	29,2	31,4	27,9	25,8
- z višjo izobrazbo	3,6	2,0	2,7	1,7	2,1	2,0	2,1	2,3	2,3	2,5	2,9	2,6	2,7	2,9
- z visoko izobrazbo	23,0	29,3	29,4	34,5	34,9	33,7	33,6	36,5	38,1	41,1	43,2	43,0	47,0	49,8
Število let šolanja	11,6	12,5	12,3	12,8	12,7	12,9	12,9	13,0	13,0	13,1	13,2	13,2	13,4	13,6

Vir: 2000-2004 SURS, 2005-2013 projekcije UMAR na osnovi projekcije prebivalstva Eurostat.

Tabela 16: Izobrazbena sestava prebivalstva in delovno aktivnih, v %

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
PREBIVALSTVO V STAROSTI 25–64 LET														
Niža izobrazba	27,5	26,8	25,5	24,8	23,4	22,5	21,7	20,8	20,0	19,2	18,4	17,6	16,7	15,6
Srednja poklicna šola	25,3	25,9	25,9	26,1	25,7	25,3	24,9	24,5	24,0	23,5	23,0	22,4	21,8	21,2
Splošna ali strokovna srednja šola	31,2	31,1	31,5	31,4	31,9	32,2	32,5	32,8	33,0	33,1	33,0	33,1	33,1	33,0
Višja izobrazba	7,4	6,9	6,6	6,4	6,4	6,3	6,2	6,2	6,2	6,4	6,6	7,0	7,6	8,5
Visoka izobrazba	7,7	8,5	9,5	10,2	11,4	12,3	13,1	13,9	14,5	15,1	15,6	16,0	16,4	16,8
Podiplomska izobrazba	0,9	0,9	0,9	1,1	1,3	1,4	1,6	1,9	2,3	2,8	3,3	3,9	4,4	4,9
Število let šolanja:	11,2	11,2	11,3	11,4	11,5	11,6	11,7	11,8	11,9	12,0	12,1	12,2	12,3	12,4
VSI DELOVNO AKTIVNI														
Niža izobrazba	22,5	22,5	20,7	19,8	19,4	18,6	17,8	17,1	16,4	15,7	15,1	14,3	13,8	13,4
Srednja poklicna šola	27,0	27,0	26,7	26,7	25,9	25,3	24,8	24,3	23,7	23,0	22,4	21,7	20,9	20,2
Splošna ali strokovna srednja šola	33,2	33,2	34,2	33,9	34,3	34,6	34,9	35,1	35,1	35,1	35,0	34,9	34,5	33,8
Višja izobrazba	7,6	6,9	6,7	6,6	6,3	6,1	6,0	6,0	6,1	6,3	6,6	7,1	7,9	8,8
Visoka izobrazba	8,7	9,5	10,7	11,7	12,7	13,7	14,6	15,3	15,9	16,4	16,9	17,3	17,5	17,8
Podiplomska izobrazba	1,0	1,0	1,0	1,3	1,5	1,7	1,9	2,3	2,8	3,4	4,1	4,7	5,3	6,0
Število let šolanja:	11,4	11,5	11,6	11,7	11,8	11,9	11,9	12,0	12,1	12,2	12,3	12,4	12,5	12,6
Zaposleni v dejavnosti L-O (po SRDAP)														
Niža izobrazba	11,9	11,6	8,3	8,0	7,8	7,4	7,1	6,7	6,3	5,8	5,4	5,0	4,7	4,4
Srednja poklicna šola	11,3	11,1	9,6	9,6	9,8	9,7	9,5	9,4	9,2	9,0	8,8	8,6	8,5	8,3
Splošna ali strokovna srednja šola	34,8	34,5	35,6	34,9	34,5	34,2	33,8	33,6	33,4	33,1	32,9	32,7	32,4	32,2
Višja izobrazba	17,4	16,6	16,5	15,4	14,4	13,9	13,4	12,9	12,3	11,8	11,3	10,8	10,3	9,8
Visoka izobrazba	21,4	22,6	26,0	28,0	29,2	30,3	31,5	32,5	33,6	34,7	35,7	36,6	37,5	38,2
Podiplomska izobrazba	3,3	3,5	4,0	4,1	4,3	4,5	4,7	5,0	5,3	5,6	5,9	6,3	6,6	7,0
Število let šolanja:	12,1	12,2	12,7	12,9	12,9	13,0	13,1	13,2	13,3	13,4	13,5	13,6	13,6	13,7
Drugi delovno aktivni														
Niža izobrazba	25,0	25,0	23,5	22,5	22,2	21,4	20,5	19,7	19,0	18,4	17,7	16,9	16,4	15,9
Srednja poklicna šola	30,6	30,7	30,5	30,6	29,6	29,2	28,7	28,1	27,5	26,8	26,1	25,3	24,4	23,6
Splošna ali strokovna srednja šola	32,9	32,8	33,8	33,7	34,2	34,7	35,1	35,4	35,6	35,6	35,5	35,5	35,1	34,3
Višja izobrazba	5,3	4,6	4,5	4,5	4,3	4,2	4,1	4,2	4,4	4,8	5,3	6,1	7,2	8,6
Visoka izobrazba	5,8	6,4	7,3	8,0	8,8	9,5	10,3	10,9	11,3	11,5	11,7	11,9	11,9	11,9
Podiplomska izobrazba	0,5	0,4	0,3	0,7	0,8	1,0	1,2	1,6	2,1	2,9	3,6	4,3	5,0	5,7
Število let šolanja:	11,1	11,1	11,2	11,3	11,4	11,4	11,5	11,6	11,7	11,8	11,9	12,0	12,1	12,2

Vir: 2000–2004 SURS, 2005–2013 projekcije UMAR.

Tabela 17: Dodana vrednost po dejavnostih in bruto domači proizvod

Struktura v %, tekoče cene

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
A. Kmetijstvo, gozdarstvo, lov	2,8	2,6	2,8	2,3	2,4	2,3	2,2	2,1	2,0	1,9	1,8	1,8	1,8	1,8
B. Ribijstvo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
C. Rudarstvo	0,6	0,5	0,4	0,5	0,4	0,4	0,4	0,4	0,3	0,3	0,3	0,3	0,2	0,2
D. Predelovalne dejavnosti	23,8	23,9	23,4	23,8	23,3	23,5	23,6	23,3	23,3	23,3	23,3	23,1	23,0	22,9
E. Oskrba z električno energijo, plinom, vodo	2,5	2,7	2,7	2,6	2,6	2,6	2,5	2,5	2,4	2,3	2,2	2,1	2,0	2,0
F. Gradbeništvo	5,6	5,2	5,0	5,1	5,0	5,0	5,0	5,1	5,1	5,1	5,1	5,1	5,1	5,1
G. Trgovina in popravila motornih vozil	9,9	10,2	10,2	10,3	10,4	10,5	10,5	10,5	10,4	10,4	10,4	10,4	10,3	10,4
H. Gostinstvo	2,1	2,1	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,1	2,1	2,1	2,1	2,2	2,2
I. Promet, skladiščenje in zveze	6,2	6,2	6,2	6,3	6,4	6,4	6,5	6,6	6,7	6,8	6,9	7,1	7,2	7,3
J. Finančno posredništvo	4,4	3,9	4,6	4,0	4,4	4,5	4,6	4,7	4,8	5,0	5,1	5,3	5,4	5,6
K. Nepremičnine, najem in poslovne storitve	13,2	13,3	13,9	13,9	14,0	14,2	14,3	14,6	14,9	15,3	15,4	15,5	15,5	15,5
L. Javna uprava, obramba, soc. zavarovanje	5,4	5,7	5,6	5,8	5,8	5,8	5,8	5,7	5,5	5,3	5,2	5,1	5,0	4,9
M. Izobraževanje	4,9	5,0	5,0	5,0	5,0	4,9	4,9	4,8	4,8	4,7	4,7	4,6	4,6	4,6
N. Zdravstvo in socialno varstvo	4,5	4,6	4,4	4,4	4,5	4,5	4,5	4,6	4,6	4,6	4,7	4,7	4,8	4,9
O. Druge skupne in osebne storitve	3,2	3,1	2,9	2,9	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,2	3,2	3,2
P. Zasebna gospodinjstva z zaposlenim osebjem	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Pripisane bančne storitve (PBS)	-2,5	-2,1	-2,4	-2,2	-2,4	-2,5	-2,6	-2,6	-2,7	-2,7	-2,8	-2,8	-2,9	-3,0
1. DODANA VREDNOST (A...P + PBS)	86,5	86,9	86,6	86,7	86,9	87,0	87,1	87,2	87,3	87,4	87,5	87,6	87,7	87,8
2. KOREKCIJSKE POSTAVKE	13,5	13,1	13,4	13,3	13,1	13,0	12,9	12,8	12,7	12,6	12,5	12,4	12,3	12,2
3. BRUTO DOMAČI PROIZVOD (3=1+2)	100,0													
BRUTO DOMAČI PROIZVOD	100,0													
v tetr:														
1. Kmetijstvo, gozdarstvo, ribijstvo (A+B)	2,8	2,6	2,8	2,3	2,5	2,3	2,2	2,1	2,0	1,9	1,8	1,8	1,9	1,9
2. Industrija in gradbeništvo (C+D+E+F)	32,5	32,3	31,5	31,9	31,4	31,5	31,5	31,2	31,1	31,0	30,9	30,6	30,5	30,3
- Industrija (C+D+E)	26,9	27,1	26,5	26,8	26,4	26,5	26,5	26,1	26,0	25,9	25,8	25,5	25,3	25,2
- gradbeništvo F	5,6	5,2	5,0	5,1	5,0	5,0	5,0	5,1	5,1	5,1	5,1	5,1	5,1	5,1
3. Storitve (G...P)	53,7	54,1	54,7	54,7	55,5	55,8	56,0	56,5	56,8	57,2	57,6	58,0	58,3	58,6
4. Pripisane bančne storitve	-2,5	-2,1	-2,4	-2,2	-2,4	-2,5	-2,6	-2,6	-2,7	-2,7	-2,8	-2,8	-2,9	-3,0
5. Korekcijske postavke	13,5	13,1	13,4	13,3	13,1	13,0	12,9	12,8	12,7	12,6	12,5	12,4	12,3	12,2

Vir: 2000–2004 SURS, 2005–2013 projekcije UMAR.

Tabela 18: Izdatkovna struktura BDP

Struktura v %, tekoče cene

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
1 BRUTO DOMAČI PROIZVOD	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
2 IZVOZ PROIZVODOV IN STORITEV	56,1	57,6	57,6	56,5	59,9	61,1	61,3	62,8	64,5	66,2	68,3	70,1	71,9	73,6
3 UVOZ PROIZVODOV IN STORITEV	59,7	58,3	56,1	56,5	60,5	61,9	60,8	62,4	64,2	65,8	68,1	69,8	71,5	73,1
4 SALDO (izvoz - uvoz)	-3,5	-0,7	1,5	0,0	-0,6	-0,7	0,5	0,4	0,3	0,4	0,3	0,3	0,4	0,5
5 DOMAČA POTROŠNJA	103,5	100,7	98,5	100,0	100,6	100,7	99,5	99,6	99,7	99,6	99,7	99,7	99,6	99,5
6 KONČNA POTROŠNJA	76,9	76,8	74,8	74,7	73,8	73,7	72,6	72,4	72,3	72,2	72,4	72,5	72,5	72,7
7 DOMAČA ZASEBNA POTROŠNJA	57,1	56,3	54,6	54,4	54,0	54,0	53,2	53,1	53,2	53,2	53,4	53,6	53,6	53,8
8 DRŽAVNA POTROŠNJA	19,8	20,5	20,2	20,3	19,8	19,7	19,4	19,2	19,1	19,0	19,0	18,9	18,9	18,9
9 BRUTO INVESTICIJE	26,7	23,9	23,8	25,3	26,8	27,1	26,9	27,3	27,4	27,4	27,3	27,2	27,1	26,8
10 BRUTO INVESTICIJE V OSNOVNA SREDSTVA	25,1	24,5	23,3	23,9	24,7	25,8	25,8	26,2	26,2	26,1	26,0	25,9	25,9	25,8
11 SPREMEMBE ZALOG IN VREDNOSTNI PREDMETI	1,6	-0,6	0,4	1,4	2,1	1,3	1,1	1,1	1,2	1,3	1,3	1,2	1,1	1,0

Vir: 2000–2004 SURS, 2005–2013 projekcije UMAR.

Tabela 19: Temeljni agregati nacionalnih računov

Struktura v %, tekoče cene

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
1 BRUTO DOMAČI PROIZVOD	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
2 Neto primarni dohodki s tujino	0,1	0,2	-0,6	-0,7	-0,4	0,5	-0,6	-1,0	-1,0	-1,0	-1,0	-0,9	-0,9	-0,8
3 BRUTO NACIONALNI DOHODEK	100,1	100,2	99,4	99,3	99,6	100,5	99,4	99,0	99,0	99,0	99,0	99,1	99,1	99,2
4 Neto tekoči transferi s tujino	0,6	0,7	0,6	0,4	0,1	0,4	0,3	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8
5 BRUTO NACIONALNI RAZPOLOŽLJIVI DOHODEK	100,7	100,9	100,0	99,7	99,7	100,9	99,7	99,8	99,8	99,8	99,8	99,9	99,9	100,0
6 Končna potrošnja gospodinjstev in države	76,9	76,8	74,8	74,7	73,8	73,7	72,6	72,4	72,3	72,2	72,4	72,4	72,5	72,7
-zasebna potrošnja	57,1	56,3	54,6	54,4	54,0	54,0	53,2	53,1	53,2	53,2	53,4	53,4	53,6	53,8
-državna potrošnja	19,8	20,5	20,2	20,3	19,8	19,7	19,4	19,2	19,1	19,0	19,0	18,9	18,9	18,9
7 BRUTO VARČEVANJE	23,9	24,1	25,2	25,0	25,9	27,2	27,2	27,5	27,5	27,6	27,4	27,3	27,4	27,3
8 Saldo tekočih transakcij s tujino	-2,8	0,2	1,4	-0,4	-0,9	0,1	0,3	0,2	0,1	0,2	0,1	0,2	0,3	0,5
9 BRUTO INVESTICIJE	26,7	23,9	23,8	25,3	26,8	27,1	26,9	27,3	27,4	27,4	27,3	27,2	27,1	26,8
v tem:														
-investicije v osnovna sredstva	25,1	24,5	23,3	23,9	24,7	25,8	25,8	26,2	26,2	26,1	26,0	25,9	25,9	25,8
-spremembe zalog	1,6	-0,6	0,4	1,4	2,1	1,3	1,1	1,1	1,2	1,3	1,3	1,2	1,1	1,0

Vir: 2000–2004 SURS, 2005–2013 projekcije UMAR.

Literatura in viri:

1. Annual National Accounts for OECD Member Countries. (2005). Paris: OECD.
2. Bregar, L., Repotočnik, Z. in Bavdaž Kveder, M. (2004). *Mednarodne in časovne primerjave bruto domačega proizvoda v paritetah kupne moči*. Ljubljana: Ekspertiza za pripravo SRS.
3. Denis, C., McMorro, K., Roeger, W. (2004). *An Analysis of EU and US productivity developments*. European Economy– Economic Papers, No. 208. Bruselj: European Commission.
4. European Banking Federation. (različne objave). Pridobljeno 12.7.2005 na: <http://www.fbe.be/content/Default.asp?PageID=88>
5. European Commission. (2003). *Investing efficiently in education and training: an imperative for Europe*. Pridobljeno 8. 7. 2005 na: http://europa.eu.int/eur-lex/en/com/cnc/2002/com2002_0779en01.pdf
6. Hatzichronoglou, T. (1997). *Revision of the High–Technology and Product Classification*. STI Working Papers 1997/2. Pariz: OECD.
7. Human Settlements Online Database. United Nations Economic Commission for Europe. Pridobljeno 11. julija 2005 na: <http://w3.unece.org/stat/humansettlements.asp>
8. International Data Corporation. Pridobljeno 7.7.2005 na: <http://www.idc.com/>
9. Jongen, E. L. W. (2004a). *An Analysis of Past and Future GDP Growth in Slovenia*, Working Paper, No. 3. Ljubljana: Urad RS za makroekonomske analize in razvoj.
10. Jongen, E. L. W. (2004b). *Future GDP Growth in Slovenia: Looking for Room for Improvement*, Working Paper, No. 4. Ljubljana: Urad RS za makroekonomske analize in razvoj.
11. Kraigher, T. (2005). *Srednjeročne in dolgoročne projekcije demografskega razvoja Slovenije in njegovih socialno ekonomskih komponent*, Delovni zvezek št. 10/2005. Ljubljana: Urad RS za makroekonomske analize in razvoj.
12. MSTI and Education databases. Paris: OECD.
13. New Cronos. Database. Luxembourg: Eurostat.
14. Nicolletti G. et al. (2003). *The Influences of Policies on Trade and Foreign Direct Investment*. OECD Economic Studies, No. 36 (str. 7–84). Paris: OECD.
15. OECD Science, Technology and Industry Scorebord. (2003). *Towards a Knowledge–Based Economy*. Paris: OECD.
16. OECD Economic Outlook. (2005). Paris: OECD.
17. *Poročilo o razvoju 2005*. (2005). Ljubljana: Urad RS za makroekonomske analize in razvoj.
18. Program vstopa v ERM II in prevzem evra. (2003). Ljubljana: Banka Slovenije in Vlada RS.
19. Russell, H. and Whelan, C. (2004). *Quality of life in Europe: Low income and deprivation in an Enlarged Europe*. Dublin: European foundation for improvement of living and working conditions. Pridobljeno 20. 6. 2005 na <http://www.eurofound.eu.int>
20. Statistične informacije. (različne objave do 15. 6. 2005). Ljubljana: Statistični urad Republike Slovenije.
21. Statistični letopis 2004. Ljubljana: Statistični urad Republike Slovenije.
22. Strategija razvoja Slovenije – razvojna vizija in prioritete. (2005). Ljubljana: Vlada Republike Slovenije. Objavljeno na spletni strani: <http://www.gov.si/umar/projekti/srs/srs.php>

Izšlo v zbirki Delovni zvezki*:

Letnik X, leto 2001

- št. 1. Motivi in strategije tujih investitorjev v Sloveniji / Motivation and Strategic Considerations of Foreign Investors in Slovenia, Matija Rojec, Miroslav Stanojevič
- št. 2. Sektorska analiza poslovanja gospodarskih družb v obdobju 1995–2000, mag. Rotija Kmet, Gorazd Kovačič, Mojca Koprivnikar Šušteršič, Jure Povšnar, Eva Zver, Mateja Kovač, Janez Kušar, mag. Brigita Lipovšek
- št. 3. Ocenjevanje in projekcija izobrazbenih tokov in izobrazbene sestave prebivalstva, Tomaž Kraigher
- št. 4. Poslovanje gospodarskih družb v letu 2000, Judita Mirjana Novak
- št. 5. Industrijska politika v Republiki Sloveniji (D - predelovalne dejavnosti), Gorazd Kovačič
- št. 6. Regionalni vidiki razvoja Slovenije (in poslovanje gospodarskih družb v letu 2000), Janja Pečar
- št. 7. Povezava med realnim deviznim tečajem in razlikami med realnimi obrestnimi merami (SIT in DEM ter USD), mag. Boštjan Vasle
- št. 8. Analiza obnašanja gospodinjstev v Sloveniji v obdobju 1997–2000 (na podlagi podatkov APG), Ana Tršelič
- št. 9. Razvoj informacijske družbe v Evropi in Sloveniji, mag. Rotija Kmet.
- št. 10. Razvoj analize in diagnoze nacionalne konkurenčne sposobnosti Slovenije, Pavle Gmeiner et al.

Letnik XI, leto 2002

- št. 1. Turistična politika in analiza slovenskega turizma v obdobju 1995–2001, Mojca Koprivnikar Šušteršič
- št. 2. Industrijska politika in državne pomoči v Evropski uniji in v Sloveniji, mag. Ana Murn
- št. 3. Primarna dejavnost - Politika in stanje v Sloveniji v primerjavi z EU, Mateja Kovač
- št. 4. Sektorska analiza poslovanja gospodarskih družb v obdobju 1995–2001, mag. Rotija Kmet, Gorazd Kovačič, Mojca Koprivnikar Šušteršič, Jure Povšnar, Eva Zver, Mateja Kovač, Janez Kušar, mag. Brigita Lipovšek
- št. 5. Poslovanje gospodarskih družb v letu 2001, Judita Mirjana Novak
- št. 6. Celovit pristop k razumevanju in zajemanju mednarodne menjave storitev, dr. Metka Stare
- št. 7. Regionalni vidiki razvoja Slovenije (in poslovanje gospodarskih družb v letu 2001), Janja Pečar
- št. 8. Industrijska politika v Sloveniji, merjena z državnimi pomočmi in javnofinančnimi odhodki, mag. Ana Murn
- št. 9. Dejavnost raziskovanja in razvoja v Sloveniji, mag. Ana Vidrih
- št. 10. Dejavnosti slovenskega gospodarstva v luči poslovanja gospodarskih družb v letih 2001 in 2002, mag. Rotija Kmet Zupančič, Gorazd Kovačič, Jure Povšnar, Andreja Poje, Eva Zver, Mateja Kovač, Janez Kušar

Letnik XII, leto 2003

- št. 1. Poslovanje gospodarskih družb v letu 2002, J.M. Novak
- št. 2. Strukturne spremembe v predelovalnih dejavnostih v Sloveniji, G. Kovačič, mag. R. Kmet Zupančič, J. Kušar
- št. 3. Poslovanje in finančni viri javnih zavodov v letih 2001 in 2002, E. Zver
- št. 4. Kultura kot razvojni dejavnik države in regij, mag. B. Lipovšek
- št. 5. Izbrani socio-ekonomski kazalniki po regijah, J. Pečar

Letnik XIII, leto 2004

- št. 1. Productivity growth and functional upgrading in foreign subsidiaries in the slovenian manufacturing sector, M. Rojec, B. Majcen, A. Jaklič, S. Radošević
- št. 2. Dejavnosti slovenskega gospodarstva v luči poslovanja gospodarskih družb v letih 2002 in 2003, mag. R. Kmet Zupančič, M. Koprivnikar Šušteršič, M. Kovač, G. Kovačič, J. Kušar, J. Povšnar, E. Zver
- št. 3. An Analysis of Past and Future GDP Growth in Slovenia, E.L.W. Jongen / (izšlo skupaj z DZ št. 4/2004)
- št. 4. Future GDP Growth in Slovenia: Looking for Room for Improvement, E.L.W. Jongen / (izšlo skupaj z DZ št. 3/2004)
- št. 5. On the Possibility of Negative Effects of EU Entry on Output, Employment, Wages and Inflation in Slovenia, A. Brezigar
- št. 6. Razvoj malih in srednje velikih podjetij v Sloveniji in Evropski uniji, L. Žakelj

Letnik XIV, leto 2005

- št. 1. Poslovanje gospodarskih družb v letu 2003, J. M. Novak
- št. 2. Značilnosti finančnih ukrepov industrijske politike v Sloveniji, dr. A. Murn
- št. 3. Regulirane cene v Sloveniji 1992–2004, mag. B. Vasle / (izšlo skupaj z DZ št. 4/2005)
- št. 4. Vpliv cene nafte na inflacijo, M. Hafner / (izšlo skupaj z DZ št. 3/2005)
- št. 5. Učinki vstopa Slovenije v EU na gospodarska gibanja v letu 2004, uredila: mag. M. Bednaš. Avtorji prispevkov: B. Ferk, M. Hafner, S. Jurančič, J. Kondža, M. Koprivnikar Šušteršič, M. Kovač, mag. G. Kovačič, T. Kraigher, mag. J. Markič, J. Povšnar, dr. M. Rojec, mag. B. Vasle / (izšlo skupaj z DZ št. 6/2005)
- št. 6. Izzivi makroekonomskih politik do prevzema evra, mag. B. Vasle, mag. M. Bednaš, dr. J. Šušteršič, dr. A. Kajzer / (izšlo skupaj z DZ št. 5/2005)
- št. 7. Analiza ekonomske upravičenosti začasne uvedbe vinjet v Sloveniji, J. Povšnar (nosilec), M. Ferjančič, J. Kušar / (izšlo skupaj z DZ št. 8/2005)
- št. 8. Analiza stroškov ob uvedbi dvojnega označevanja cen in pri prevzemu evra, M. Koprivnikar Šušteršič, mag. B. Vasle / (izšlo skupaj z DZ št. 7/2005)
- št. 9. Regije 2005 – izbrani socio-ekonomski kazalniki po regijah, J. Pečar
- št. 10. Srednjeročna in dolgoročna projekcija demografskega razvoja Slovenije in njegovih socialno-ekonomskih komponent, T. Kraigher
- št. 11. Dejavnosti slovenskega gospodarstva v luči poslovanja gospodarskih družb v letu 2004, J. Kušar, M. Koprivnikar Šušteršič, M. Kovač, mag. G. Kovačič, J. Povšnar, mag. A. Vidrih, E. Zver
- št. 12. Izhodišča za ciljni razvojni scenarij Strategije razvoja Slovenije, Urednici: mag. M. Bednaš, dr. A. Kajzer

Druge publikacije UMAR	Delovni zvezek	UMAR
	številka 12/2005	

Zbirka Delovni zvezki letnik 2005	<p>12/2005: Izhodišča za ciljni razvojni scenarij Strategije razvoja Slovenije, uredili: M. Bednaš, A. Kajzer</p> <p>11/2005: Dejavnosti slovenskega gospodarstva v luči poslovanja gospodarskih družb v letu 2004, M. Koprivnikar Šušteršič, M. Kovač, G. Kovačič, J. Kušar, J. Povšnar, A. Vidrih, E. Zver</p> <p>10/2005: Srednjeročne in dolgoročne projekcije demografskega razvoja Slovenije in njegovih socialno ekonomskih komponent, T. Kraigher</p> <p>9/2005: Regije 2005 – izbrani socio-ekonomski kazalniki po regijah, J. Pečar</p> <p>8/2005: Analiza stroškov podjetij ob uvedbi dvojnega označevanja cen in pri prevzemu evra, M. Koprivnikar Šušteršič, B. Vasle</p> <p>7/2005: Analiza ekonomske upravičenosti začasne uvedbe vinjet v Sloveniji, J. Povšnar, M. Ferjančič, J. Kušar</p> <p>6/2005: Izzivi makroekonomskih politik do prevzema evra, B. Vasle, M. Bednaš, J. Šušteršič, A. Kajzer</p> <p>5/2005: Učinki vstopa Slovenije v EU na gospodarska gibanja v letu 2004, Uredila: M. Bednaš. Avtorji prispevkov: B. Ferk, M. Hafner, S. Jurančič, J. Kondža, M. Koprivnikar Šušteršič, M. Kovač, G. Kovačič, T. Kraigher, J. Markič, J. Povšnar, M. Rojec, B. Vasle</p> <p>4/2005: Vpliv cene nafte na inflacijo, M. Hafner</p> <p>3/2005: Regulirane cene v Sloveniji 1992–2004, B. Vasle</p> <p>2/2005: Značilnosti finančnih ukrepov industrijske politike v Sloveniji, A. Murn</p> <p>1/2005: Poslovanje gospodarskih družb v letu 2003, J.M. Novak</p>
Pomladansko / Jesensko poročilo	<p>Pomladansko poročilo 2005 Jesensko poročilo 2005</p>
Zbirka Analize, raziskave in razvoj	<p>Poročilo o razvoju 2005 Slovenia – On the Way to the Information Society, 2004 Slovenija v novem desetletju: trajnost, konkurenčnost, članstvo v EU – povzetek Slovenia in the New Decade: Sustainability, Competitiveness, Membership in the EU – summary Slovenija v novem desetletju: trajnost, konkurenčnost, članstvo v EU (SGRS 2001–2006) Slovenia in the New Decade: Sustainability, Competitiveness, Membership in the EU</p>
IB revija	<p>IB revija 3/2005</p> <p>VSEBINA: <i>Mojmir Mrak, Petre Wostner:</i> Absorpcijska sposobnost Republike Slovenije za črpanje sredstev EU; <i>Štefan Bojnec, Matjaž Novak:</i> Ali znotrajpanožna trgovina prevladuje v slovenski blagovni menjavi?; <i>Aleš Berk:</i> Dejavniki zadolževanja največjih slovenskih javnih delniških družb in vpliv novega zadolževanja na donostnost delnic; <i>Boris Majcen, Miroslav Verbič, Renger van Nieuwkoop, Jože Sambt:</i> Analiza prihodnjih trendov slovenskega pokojninskega sistema z dinamičnim modelom splošnega ravnovesja; <i>Tomaž Kraigher:</i> Nekatere možne smeri bodočega demografskega razvoja Slovenije in izbira predpostavk za nove projekcije prebivalstva; <i>Jože Sambt:</i> Dolgoročne projekcije izdatkov za zdravstvo in dolgotrajno oskrbo s pomočjo metode generacijskih računov; <i>Slaven Mičkovič, Andreja Lenarčič:</i> Izračun potencialnega BDP za potrebe izračuna učinkov staranja prebivalstva; <i>Mateja Slapar:</i> Projekcija izdatkov in prihodkov prostovoljnih kolektivnih pokojninskih zavarovanj.</p>
Journal for Institutional Innovation, Development and Transition	<p>IB Review, Vol. 8/2004 <i>Dragica Vujadinović: Democratic in the Western Balkans and Perspectives on European Integration; Vladislav Valentinov: Social Capital and Organisational Performance: a Theoretical Perspective; Alka Obadić: Measuring Labour Market Policies' Efficiency in Croatia; Simonetta Longhi, Peter Nijkamp, Iulia Traistaru: Economic Integration and Regional Structural Change in a Wider Europe: Evidence from New EU and Accession Countries; Mičo Mrkačić, Rado Pezdir: The Regulation of Liberal Professions in Slovenia. Summaries.</i></p>
Internet	http://www.gov.si/umar

Naročilnica	Delovni zvezek	UMAR
	Številka 12/2005	

Naročilnica	*Naročilna obsega en tiskani in en brezplačen izvod v e-verziji. Vsak naknaden izvod v eni ali drugi verziji se obračuna dodatno. Pri naročnini na izvod v e-verziji (brez tiskane verzije) imate 10 % popusta.				
Popusti	Na količino – po dogovoru (pri naročilu večjega števila izvodov ene publikacije do 25 %), za naročilo na več mesečnih zbir (na dve zbirki 20 % in 25 % za naročilo na vsaj tri).				
Naročilo in informacije	UMAR, Gregorčičeva 27, 1000 Ljubljana; telefon 01-478-1043; fax 01-478-1070. Naročene publikacije in račun vam bomo poslali po pošti. E-pošta: publicistika.umar@gov.si ; za informacije o ostalih publikacijah se lahko obrnete na naš spletni naslov: http://www.gov.si/umar/public.php				
Obnavljanje	Naročilo se avtomatično obnavlja za naslednje leto.				
Odpoved	Odpoved naročnine velja po izteku leta, za katero je bila obnovljena. Odpoved mora biti posredovana pisno, najkasneje do konca koledarskega leta.				
Naziv ustanove in ime kontaktne osebe, oz. ime in priimek naročnika					
Naslov naročnika					e-naslov
ID za DDV	Zavezanec za DDV	☐ DA	☐ NE	Datum:	
Želim koristiti tudi naslednje brezplačne možnosti:					
☐	- prejemati brezplačen e-izvod publikacije na e-naslov (poleg izvoda, ki ga prejmem po navadni pošti)				
☐	- prejemati geslo na moj elektronski naslov (ob spremembi le-tega)				
☐	- prejemati obvestila o izdaji novih publikacij				
Vpiši število izvodov					
tiskani *	e-izvod	<i>Periodika</i>			SIT
		Ekonomsko ogledalo. 11 števil letno. Cena za en izvod 1.500 SIT.			16.000
		Slovenian Economic Mirror. 11 števil letno. Cena za en izvod 1.500 SIT.			16.000
		Pomladansko/Jesensko poročilo. Letna naročnina za eno publikacijo 2.500 SIT.			5.000
		Spring/Autumn Report. Letna naročnina za eno publikacijo 3.500 SIT.			7.000
		Poročilo o razvoju			3.000
		Development Report			3.000
		Delovni zvezki (za posamezne naslove in teme se lahko obrnete na gornje naslove in številke)			2.200
		IB revija. Štiri številke letno Enojna številka stane 3.000 SIT, dvojna številka stane 4.000 SIT.			12.000
		Info UMAR/IMAD Info. 1 izvod brezplačno. Koristne informacije o UMAR. Slovensko, angleško.			
<i>Knjižne izdaje</i>					
					SIT
		Strategija razvoja Slovenije (SRS 2006- 2013)			1.000
		Slovenian Development Strategy (SDS 2006 –2013)			1.500
		M. Stare, R. Kmet Zupančič, M. Bučar: Slovenia – On the Way to the Information Society , 2004			4.600
		Poročilo o človekovem razvoju Slovenija 2002–2003 (knjiga in CD).			2.500
		Poročilo o človekovem razvoju Slovenija 2002–2003 (knjiga ali CD).			1.900
		Human Development Report Slovenia 2002–2003 (knjiga in CD).			5.000
		Human Development Report Slovenia 2002–2003 (knjiga ali CD).			4.300
		Slovenija v novem desetletju: trajnost, konkurenčnost, članstvo v EU (SGRS 2001–2006) –povzetek			1.000
		Slovenija in the New Decade: Sustainability, Competitiveness, Membership in the EU – summary			1.500
		Slovenija v novem desetletju: trajnost, konkurenčnost, članstvo v EU (SGRS 2001-2006)			3.500
		Slovenija in the New Decade: Sustainability, Competitiveness, Membership in the EU			7.000
		B.Radej, A.Pirc Velkavrh, L.Globevnik: Indikatorji o okolju in razvoju/Indicators on environment and development , 1999			1.880
		J. Seljak: Kazalec uravnoteženega razvoja / Sustainable Development Indicators , 2001			3.000
		Matija Rojec: Prestrukturiranje z neposrednimi tujimi investicijami: Slovenija/Restructuring with foreign direct investment: The Case of Slovenia , 1998.			2.000
		Strategija R Slovenije za vključitev v Evropsko unijo, ekonomski in socialni del, 1998.			2.500
		J. Potočnik, B. Majcen: Slovenija in EU , 1996, 290 str.			2.500
		F. Cimperman, A. Kožar, F. Kuzmin, L. Pfajfar, B. Plešec, M. Simončič, I. Strmšnik, A. Strojan: Kvartalni ekonometrični model slovenskega gospodarstva , 1996, 164 str.			1.900
		Strategija gospodarskega razvoja (SGRS), 1995. Zbirka sedmih knjig (knjige je možno naročiti tudi posamezno).			12.500
		B. Radej: Onesnaženje napredaj , 1994, 166 str.			1.900
Davek	8,5-odstotni DDV ni vključen v ceni.				